

**«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ жанындағы
медицина колледжі**

ТӘЖІРИБЕЛІК САБАҚҚА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛЫҚ

Мамандық: 009130100 «Мейіргер ісі»

Біліктілік: 5AB091300101 «Мейіргер ісінің қолданбалы бакалавры»

Оқу түрі: күндізгі

Оқытудың нормативтік мерзімі: 3 жыл 6 ай

Циклдер және пәндердің индексі: АП 21

Курс: 3

Семестр: 6

Пән: «Мамандандырылған мейіргерлік күтім»

Бақылау түрі: емтихан

Жалпы еңбек сыйымдылығы сағат/кредит КЗ: 96/4

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		2 стр. из 32

Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық «Мамандандырылған мейіргерлік күтім» пәнінің жұмыс оқу бағдарламасы негізінде құрастырылып, кафедра мәжілісінде бекітілді.

Хаттама № 1 «27» 08 2024 ж.

Кафедра менгерушісі Серикова Б.Д.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»	№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий	3 стр. из 32

1- сабақ

1.Тақырып: Мамандандырылған (тар қапталдағы) күтім

2.Мақсаты: Мамандандырылған мейіргерлік көмектің мақсаты – денсаулық деңгейінің максималды мүмкіндігіне қол жеткізу, физикалық және психикалық ауытқушылығы бар адамдармен жұмыс істеу және оларды бейімдеу.

3. Студент білуі тиіс:

-Тар қапталдағы күтімнің мәні: Бұл терминнің мағынасы, оның мақсаттары және мүгедек адамдарға, қарттарға немесе созылмалы аурулары бар пациенттерге көрсетілетін арнайы көмек.

-Клиникалық жағдайлар: Түрлі медициналық және психологиялық жағдайларды, олардың ерекшеліктері мен күтім талаптарын түсіну.

-Құқықтық және этикалық мәселелер: Науқастардың құқықтары, медициналық этика, конфиденциалдық принциптері.

-Күтім әдістері мен технологиялары: Заманауи әдістер мен құралдарды, соның ішінде медициналық құрылғылар мен бағдарламаларды игеру.

-Командалық жұмыс: Күтім көрсету командасындағы рөлдер, байланыс жасау және ынтымақтастық принциптері.

Студент істей білуі тиіс:

-Клиникалық дағдылар: Науқастарды бағалау, мониторинг жүргізу, алғашқы көмек көрсету.

-Психологиялық қолдау көрсету: Науқастармен қарым-қатынас жасау, эмоционалдық қолдау көрсету.

-Күтім жоспарын құру: Науқастың жағдайына сәйкес жеке күтім жоспарын әзірлеу.

-Гигиеналық процедураларды орындау: Науқастардың жеке гигиенасын қамтамасыз ету.

-Жедел жағдайларды басқару: Апаттық жағдайларда тез және тиімді әрекет ету.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Мамандандырылған күтім дегеніміз не?
2. Оның мақсаты мен маңызы неде?
3. Қандай клиникалық жағдайлар мамандандырылған күтімді қажет етеді?
4. Бұл жағдайлардың негізгі сипаттамалары қандай?
5. Мамандандырылған күтімде құқықтық және этикалық аспектілерді ескеру қажет пе?
6. Пациенттердің құқықтары қалай қорғалады?
7. Заманауи әдістер мен технологиялар қандай?
8. Олар күтімнің сапасын қалай жақсартады?
9. Командалық жұмыс қалай ұйымдастырылған?
10. Команданың әр мүшесінің рөлі қандай?
11. Күтім мамандарына қандай клиникалық дағдылар қажет?
12. Пациенттің жағдайын қалай бағалауға болады?
13. Пациенттерге психологиялық қолдау көрсету тәсілдері қандай?
14. Эфективті коммуникация әдістері қандай?
15. Жеке күтім жоспарын қалай әзірлеуге болады?
16. Оны әзірлеу кезінде қандай факторларды ескеру қажет?
17. Гигиеналық процедуралар қандай?
18. Пациенттің қауіпсіздігі мен жайлылығын қалай қамтамасыз ету керек?
19. Апаттық жағдайларда қалай әрекет ету керек?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		4 стр. из 32

1. Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.
2. Кіші топтармен жұмыс істеу.
3. ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.
4. Ситуациялық есептерді шешу.
5. Тақырып бойынша тестерді шешу.
- 6. Әдебиеттер:** Соңғы бетті қараңыз.
- 7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.**

Тесттер:

1. Мамандандырылған күтім дегеніміз не?
 - A) Жаппай медициналық көмек
 - B) Жеке тұлғаға арнайы арналған медициналық көмек
 - C) Профилактикалық медициналық тексерулер
 - D) Хирургиялық операциялар
 - E) Жедел жәрдем қызметі
2. Мамандандырылған күтімнің мақсаты не?
 - A) Дәрі-дәрмек тарату
 - B) Науқастың жағдайын нашарлатпау
 - C) Науқасқа эмоционалдық қолдау көрсету
 - D) Науқастың күнделікті өмірін жақсарту
 - E) Жедел медициналық көмек көрсету
3. Қандай клиникалық жағдайлар мамандандырылған күтімді қажет етеді?
 - A) Жедел жарақаттар
 - B) Созылмалы аурулар
 - C) Тек психикалық жағдайлар
 - D) Вакцинация
 - E) Диагностикалық тексерулер
4. Пациенттердің құқықтарын қорғау қандай түрде жүзеге асырылады?
 - A) Ақпарат беру
 - B) Дәрігердің шешімімен
 - C) Пациенттің келісімімен
 - D) Жанама түрде
 - E) Көпшілік алдында
5. Мамандандырылған күтімде қандай әдістер қолданылады?
 - A) Тек дәстүрлі медицина
 - B) Тек альтернативті медицина
 - C) Комбинирленген әдістер
 - D) Тек психотерапия
 - E) Хирургиялық әдістер
6. Командалық жұмыстағы рөлдер қандай?
 - A) Тек дәрігердің рөлі
 - B) Барлық мүшелердің рөлі тең
 - C) Тек медбикенің рөлі
 - D) Тек әлеуметтік қызметкердің рөлі
 - E) Тек психологтың рөлі
7. Пациенттің жағдайын бағалау үшін қандай әдіс қолданылады?
 - A) Сауалнама жүргізу
 - B) Көзбен тексеру
 - C) Анализдер

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		5 стр. из 32

- D) Тек дәрігердің пікірі
 E) Науқастың туған-туыстарымен сөйлесу
8. Психологиялық қолдау көрсету барысында не маңызды?
 A) Эмоционалдық қолдау
 B) Тек дәрігерлік көмек
 C) Дәрі-дәрмек беру
 D) Жеке мәліметтерді жариялау
 E) Күдікті жағдайларды елемей
9. Жеке күтім жоспарын әзірлеу кезінде қандай факторлар ескеріледі?
 A) Науқастың жасы мен жынысы
 B) Науқастың қалауы мен пікірі
 C) Науқастың медициналық тарихы
 D) Барлық жауаптар дұрыс
 E) Тек дәрігердің ұсыныстары
10. Гигиеналық процедуралардың мақсаты не?
 A) Науқастың жайлылығын қамтамасыз ету
 B) Дәрі-дәрмек беру
 C) Тек психологиялық көмек көрсету
 D) Науқастың әлеуметтік мәртебесін көтеру
 E) Науқастың отбасы мүшелерімен сөйлесу
11. Апаттық жағдайларда не істеу керек?
 A) Тек көмек көрсету
 B) Алдын ала жоспар жасау
 C) Науқасты тыныштандыру
 D) Жедел жәрдем шақыру
 E) Құтқару операциясын бастау
12. Мамандандырылған күтімде ақпараттық технологиялар қандай рөл атқарады?
 A) Күтімді қиындайды
 B) Тек байланыс үшін қажет
 C) Ақпаратты жедел алуға көмектеседі
 D) Тек әкімшілік жұмыс үшін
 E) Пациенттермен жеке байланыс орнату үшін
13. Эмоционалдық қолдау көрсету үшін не қажет?
 A) Кәсіби біліктілік
 B) Науқас туралы ақпарат
 C) Тек медициналық білім
 D) Науқастың туыстарының қолдауы
 E) Тек қаржылық ресурстар
14. Мамандандырылған күтімнің тиімділігі неде?
 A) Тек медициналық құралдардың сапасы
 B) Науқастың қатысуы мен пікіріне байланысты
 C) Дәрігердің біліктілігіне байланысты
 D) Науқастың жағдайына байланысты
 E) Тек әлеуметтік қолдауға байланысты
15. Командалық жұмыстағы байланыс қандай болуы керек?
 A) Біржақты
 B) Ашық және тиімді
 C) Құпия

- D) Тек қажет болғанда
 E) Тек дәрігерлер арасында
16. Күтім жоспарында қандай аспектілер маңызды?
 A) Науқастың физиологиялық жағдайы
 B) Науқастың психологиялық жағдайы
 C) Науқастың элеуметтік жағдайы
 D) Барлық жауаптар дұрыс
 E) Тек медициналық аспектілер
17. Күтім процесінде қауіпсіздік қалай қамтамасыз етіледі?
 A) Тек құрал-жабдықтардың сапасымен
 B) Процедураларды дұрыс орындаумен
 C) Дәрігердің бақылауымен
 D) Науқастың қалауын ескерумен
 E) Науқастың туыстарымен сөйлесумен
18. Психологиялық қолдаудың түрлері қандай?
 A) Тек терапия
 B) Консультация және ақпарат беру
 C) Достармен әңгімелесу
 D) Тек жекелеген әдістер
 E) Жиындар өткізу
19. Мамандандырылған күтім көрсету кезінде науқасқа не қажет?
 A) Дәрі-дәрмек
 B) Эмоционалдық қолдау
 C) Жеке көңіл бөлу
 D) Барлық жауаптар дұрыс
 E) Тек физикалық көмек
20. Науқастың жағдайын бақылауда не маңызды?
 A) Тек дәрігердің бақылауы
 B) Тек медбикенің бақылауы
 C) Командадағы барлық мүшелердің қатысуы
 D) Науқастың жеке бақылауы
 E) Тек туыстардың бақылауы

Жауаптары:

1. B	11. B
2. D	12. C
3. B	13. A
4. A	14. B
5. C	15. B
6. B	16. D
7. C	17. B
8. A	18. B
9. D	19. D
10. A	20. C

Ситуациялық есептер:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		7 стр. из 32

Ірі ЕПМ-дегі шұғыл хирургия бөлімшесінде жұмыстың жағдайымен және төмендеген жалақыға байланысты, мейірбикелердің жұмыс тәртібі төмендеді, жұмысқа кешігулермен себепті қалулар, қиын тапсырмаларды орындауда және науқастарға емдік іс шараларды орындамау салдарынан, жеткілікті күтім көрсетілмегендіктен асқынулар пайда болды. Қызметкерлер арасында психологиялық жайсыздық, ЕПМ әкімшілігіне бағытталған кикілжің байқалды. Бірнеше мейірбике өз еркімен жұмыстан шықты. 10 жылдық еңбек өтілі бар, тәжірбиелі аға медбике өз жұмысын формальды орындап, жағдай сапасын арттыруда ешқандай жұмыс жасап жатқан жоқ.

Кикілжіңнің өсу типін анықтаңыз:

1. ішкі жекелік
2. жеке аралық
3. топ аралық
4. жеке аралық және топтық
5. функциональды
6. дисфункциональды

2- сабақ

1. Тақырып: Әр түрлі емдеу - профилактикалық ұйымдардағы пациенттерге мейіргерлік қызмет көрсету әдістері.

2. Мақсаты: Пациенттерге көрсетілетін мейіргерлік күтімнің әртүрлі әдістерін анықтау және олардың тиімділігін бағалау.

3. Студент білуі тиіс:

-Мейіргерлік қызметтің принциптері: Мейіргерлік қызметтің негізгі қағидалары мен этикасын түсіну.

-Пациенттерді бағалау: Пациенттің жағдайын бағалаудың әдістері, оның ішінде анамнез жинау, физикалық тексеру, лабораторлық зерттеулер.

-Күтім жоспарлары: Индивидуалды күтім жоспарын құру мен жүзеге асыру принциптері.

- Дәрі-дәрмектердің түрлері, олардың әсерлері мен жанама әсерлері.

-Психологиялық қолдау Пациенттермен қарым-қатынас жасаудың әдістері, эмоционалдық қолдау көрсету

-Гигиеналық шаралар: Науқастардың жеке гигиенасын қамтамасыз ету және инфекциядан қорғау.

-Апаттық жағдайларға дайындық: Жедел жағдайларда әрекет ету принциптері, жедел жәрдем шақыру.

-Командалық жұмыс: Медицина командасындағы әрбір маманның рөлін, коммуникацияның маңыздылығын түсіну.

Студент істей білуі тиіс:

-Пациенттің жағдайын бағалау: Науқастың медициналық тарихын жинау, физикалық тексеру жүргізу.

-Күтім жоспарын әзірлеу: Пациенттің қажеттіліктеріне сәйкес индивидуалды күтім жоспарын құру.

-Медициналық процедураларды орындау: Инъекциялар, венепункция, түрлі манипуляциялар жүргізу.

-Психологиялық қолдау көрсету: Пациентпен сенімді қарым-қатынас орнату, стресс және алаңдаушылықты басқаруға көмектесу.

-Гигиеналық процедураларды орындау: Науқастардың жуыну, киіну, тамақтану процесін бақылау.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		8 стр. из 32

-Апаттық жағдайларда әрекет ету: Жедел медициналық көмек көрсету, алғашқы жәрдем көрсету.

-Командамен жұмыс істеу: Өзара байланыс орнату, командалық жұмысқа қатысу, пациенттің жағдайын талқылау.

-Дәрі-дәрмектерді уақытында беру, олардың әсерлерін бақылау.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Емдеу-профилактикалық ұйымдардың (ЕПҰ) негізгі түрлері қандай?
2. Пациенттерге мейіргерлік қызмет көрсету әдістерінің түрлері қандай?
3. Мейіргердің жұмыс орнын ұйымдастыру принциптері қандай?
4. Негізгі ережелер мен талаптарды атаңыз.
5. Науқастың жағдайын бағалау үшін қандай критерийлерді қолдану қажет?
6. Науқастың жағдайын бағалау процесін сипаттаңыз.
7. Психологиялық қолдау көрсетудің маңызы неде?
8. Науқастарға психологиялық қолдау көрсету әдістері.
9. Алдын алу шараларын ұйымдастыруда мейіргердің рөлі қандай?
10. Алдын алу шараларына мысал келтіріңіз.
11. Мейіргерлік күтім көрсету процесінде инновациялар қандай рөл атқарады?
12. Заманауи технологияларды қалай пайдалану керектігі туралы айтып беріңіз.
13. Пациенттерді оқыту мен ақпараттандырудың маңызы неде?
14. Науқастарға медициналық білім берудің әдістері.
15. Мейіргерлік қызметте командалық жұмыстың маңызы қандай?
16. Команда мүшелерімен тиімді қарым-қатынас қалай жүзеге асырылады?
17. ЕПҰ-дағы мейіргерлік қызметтің сапасын қалай бағалауға болады?
18. Сапа критерийлерін атаңыз.
19. Патологияларды анықтау үшін мейіргерлер қандай диагностика әдістерін қолданады?
20. Науқастың диагнозын қою процесіндегі рөлі.
21. Күтім жоспарының құрылымы қандай?
22. Жеке күтім жоспарын әзірлеудің кезеңдері.
23. Мейіргерлердің кәсіптік этикасы қандай принциптерге негізделеді?
24. Этика нормалары мен стандарттары.
25. Мейіргердің пациентпен коммуникациясы қалай жүзеге асырылады?
26. Эфективті коммуникацияның элементтері.
27. Жұмыс барысында туындайтын қауіптер мен оларды жою жолдары.

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

1. Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.
2. Кіші топтармен жұмыс істеу.
3. ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.
4. Ситуациялық есептерді шешу.
5. Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Мейіргерлік қызмет дегеніміз не?
 - A) Хирургиялық көмек
 - B) Аурулардың алдын алу
 - C) Пациенттерге күтім жасау бойынша медициналық персоналдың қызметтері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»		№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий		9 стр. из 32

- D) Дәрі-дәрмекпен емдеу
 E) Ауруларды диагностика жасау
2. Пациенттің жағдайын бағалаудың қай әдісі ең кең таралған?
 A) Биопсия
 B) Физикалық тексеру
 C) Генетикалық тестілеу
 D) Рентгенография
 E) Компьютерлік томография
3. Индивидуалды күтім жоспарының негізгі мақсаты неде?
 A) Медициналық персоналдың жұмысын оңтайландыру
 B) Пациенттің қажеттіліктерін қанағаттандыру
 C) Емдеу шығындарын азайту
 D) Диагностика процесін жеңілдету
 E) Ауруханада болу шарттарын жақсарту
4. Пациентке психологиялық қолдау көрсету кезінде қандай аспект маңызды?
 A) Бағалаудың объективтілігі
 B) Эмпатия мен түсіну
 C) Медицина терминдерін қолдану
 D) Қарым-қатынаста қатал болу
 E) Пациенттің қателіктерін көрсету
5. "Гигиеналық шаралар" ұғымына не кіреді?
 A) Операцияларды жүргізу
 B) Жараларды күтім жасау
 C) Пациенттің жеке гигиенасын қамтамасыз ету
 D) Дәрі-дәрмектерді тағайындау
 E) Пациенттің жағдайын бағалау
6. Күтім жоспарын құру кезінде қай фактор маңызды?
 A) Пациенттің жасы
 B) Пациенттің жынысы
 C) Әлеуметтік орта
 D) Барлық аталған
 E) Тек медициналық тарих
7. Мейіргер инъекциядан бұрын қандай процедураны орындауы тиіс?
 A) Қолдың тазалығына көз жеткізу
 B) Дәрігердің бұйрығын күту
 C) Медициналық құжаттарды толтыру
 D) Пациентпен сөйлесу
 E) Дәрінің бар-жоғын тексеру
8. "Инфекциялық бақылау" дегеніміз не?
 A) Палаталардың тазалығын қамтамасыз ету
 B) Операциялардан кейін құралдарды өңдеу
 C) Инфекциялардың таралуын алдын алу
 D) Антисептиктерді қолдану
 E) Аурухананы тазалау
9. Мейіргер дәрігерді қашан шақыруы тиіс?
 A) Жоғары температура болғанда
 B) Пациенттің көңіл-күйі нашар болғанда
 C) Дәрі-дәрмектер болмаған кезде

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
Кафедра «Сестринское дело-1»	№72/11 ()
Методические рекомендации для практических занятий	10 стр. из 32

- D) Туыскандардың наразылығында
 E) Қандай да бір стандарттан тыс жағдайларда
10. Пациенттің алаңдаушылығын төмендету үшін қандай әдіс тиімді?
 A) Процедураны түсіндіру
 B) Пациентті оқшаулау
 C) Тыныштандыратын дәрілерді қолдану
 D) Медициналық приборларды орнату
 E) Әңгімелесуді тоқтату
11. Пациенттің жағдайы туралы ақпаратты қай құжаттан табуға болады?
 A) Өлім актісі
 B) Ауру тарихы
 C) Жазба
 D) Медициналық куәлік
 E) Патологиялық қорытынды
12. Пациентті оқытуға не кіреді?
 A) Диагностиканы түсіндіру
 B) Емдеу бойынша нұсқаулар
 C) Маңызды белгілерді түсіндіру
 D) Барлығы
 E) Жоғарыда аталғандардың ешқайсысы
13. Қай принцип мейіргерлік қызметтің негізі емес?
 A) Этикалық
 B) Профессионализм
 C) Конфиденциалдылық
 D) Пациентті елемей
 E) Компетенттілік
- Пациенттің жағдайын бағалаудың қай әдісі естуін пайдаланады?
 A) Аускультация
 B) Перкуссия
 C) Пальпация
 D) Объективті тексеру
 E) Анамнез жинау
15. Пациенттің жағдайын бағалау қаншалықты жиі жүргізілуі тиіс?
 A) Күніне бір рет
 B) Қажет болғанда
 C) Тек қабылдау кезінде
 D) Аптасына бір рет
 E) Тек дәрігердің талабымен
16. Инъекциядан кейін қандай құжатты толтыру қажет?
 A) Операцияға келісім
 B) Ауру тарихы
 C) Пациенттің сұрақтары
 D) Операция протоколы
 E) Құжат толтыру қажет емес
17. Психологиялық жағдайға қай фактор әсер етпейді?
 A) Палатаның жағдайы
 B) Туыскандардың қолдауы
 C) Мейіргердің жеке тұлғасы

- D) Ауырсыну бар-жоғы
 E) Уақыттың әсері
18. "Ақпараттандырылған келісім" дегеніміз не?
 A) Пациенттің ауызша келісімі
 B) Ризиктерді түсіндіру арқылы жазбаша келісім
 C) Туыскандардың келісімі
 D) Жалпы медициналық қызметтерге келісім
 E) Түсініксіз келісім
19. Пациентпен қарым-қатынас жасаудағы маңызды принцип қандай?
 A) Әдептілік
 B) Сенімділік
 C) Ашықтық
 D) Барлығы
 E) Жасырын болу
20. Лечебные учрежденияде инфекциялардың алдын алу үшін маңызды әдіс қандай?
 A) Операциялар
 B) Вакцинация
 C) Антисептикалық өңдеу
 D) Ақпаратқа қол жеткізу
 E) Пациенттерді оқшаулау

Жауаптары:

1. C	11. B
2. B	12. D
3. B	13. D
4. B	14. A
5. C	15. B
6. D	16. B
7. A	17. E
8. C	18. B
9. E	19. D
10. A	20. C

Ситуациялық есептер:

- Хирургия бөлімшесінде іш қуысына отау жасалған науқас жатыр. Отаудан кейінгі жарасы ұзақ жазылуда, осы бөлімшеге түскен науқастардың барлығын отау жасауға қарсы пікірін айтып жүр, яғни хирург отау жасай алмайды деп, науқастардың сөзін мейірбике естіп қалды, мейірбике не істеу қажет.
- Палатада қатерлі ісікпен ауыратын науқас жатыр, өзінің диагнозын білмейді. Ол мейірбикеге ауру тарихын әкелуді өтінді. Мейірбикенің әрекеті.

3- сабақ

- Тақырып:** Кардиологиялық бейіндегі пациенттерге мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыру.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 12 беті

2. Мақсаты: Кардиологиялық бейіндегі пациенттерге мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыру арқылы науқастардың денсаулығын жақсарту, жүрек-қан тамырлары ауруларының алдын алу және емдеу барысында мейіргерлердің кәсіби дағдыларын арттыру, сондай-ақ пациенттер мен олардың отбасыларына ақпараттандыру мен қолдау көрсету.

3. Студент білуі тиіс:

Жүрек ауруларының түрлері (жедел миокард инфаркті, жүрек жеткіліксіздігі, аритмиялар және т.б.).

Аурулардың клиникалық белгілері мен диагностикасы.

Мейіргерлік күтімнің принциптері (жеке және жан-жақты күтім).

Кардиологиялық науқастарға арналған диагностикалық және емдеу шаралары.

Студент істей білуі тиіс:

Пациенттің анамнезін жинау және физикалық тексеру жүргізу.

Өмірлік көрсеткіштерді бақылап, қажетті ақпаратты жинау.

Науқастың қажеттіліктеріне негізделген мейіргерлік күтім жоспарын құру.

Жоспарды орындау барысында өзгерістер енгізу.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Кардиологиялық науқастардың жағдайын бағалау үшін қандай ақпараттарды жинау қажет?
2. Жүрек-қан тамырлары аурулары бар пациенттерге арналған физикалық күтімнің негізгі компоненттері қандай?
3. Мейіргерлік күтім жоспарына қандай диагностикалық зерттеулер кіруі мүмкін?
4. Науқастардың эмоционалдық және психологиялық қолдау көрсетуі неге маңызды?
5. Кардиологиялық пациенттер үшін денсаулық сақтау жоспарын қалай құрастыру керек?
6. Науқастың жағдайын бақылау барысында мейіргер қандай көрсеткіштерге назар аударуы тиіс?
7. Дәрі-дәрмектердің әсері мен жанама әсерлерін қалай бағалауға болады?
8. Науқастарды өздігінен күтім жасау дағдыларымен қалай таныстыру керек?
9. Диеталық жоспардың маңызы неде және ол қандай элементтерді қамтуы тиіс?
10. Мейіргердің көпдисциплинарлық командадағы рөлі қандай?
11. Стресс пен мазасыздықты басқаруға арналған әдістер қандай?
12. Науқастың физикалық белсенділігіне қатысты қандай ұсыныстар беруге болады?
13. Жүрек-қан тамырлары ауруларының алдын алу шаралары қандай?
14. Күтім жоспарын қайта қарау қажет болған жағдайда, қандай факторларды ескеру керек?
15. Мейіргерлік күтім көрсетудің этикалық аспектілері қандай?
16. Науқастың отбасы мүшелерімен жұмыс істеудің маңызы неде?
17. Науқастың симптомдарын бақылау үшін қандай әдістерді қолдануға болады?
18. Күтім жоспарын науқастың жеке қажеттіліктеріне сәйкес қалай бейімдеуге болады?
19. Инфекциялық асқынуларды болдырмау үшін қандай шараларды қабылдау қажет?
20. Кардиологиялық науқастар үшін реабилитация бағдарламаларының негізгі элементтері қандай?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

1. Тақырып бойынша сұрақтарды колдана отырып, тақырыпты талдау.
2. Кіші топтармен жұмыс істеу.
3. ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.
4. Ситуациялық есептерді шешу.
5. Тақырып бойынша тестерді шешу.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 13 беті

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Кардиологиялық ауруларды диагностикалаудың негізгі әдісі не?
 - А) Ультрадыбыстық зерттеу
 - В) ЭКГ
 - С) Рентген
 - D) КТ
 - E) Магниттік-резонанстық зерттеу
2. Науқастың жүрек соғу жиілігін бақылау үшін не қажет?
 - А) Термометр
 - В) Пульсоксиметр
 - С) Сфигмоманометр
 - D) ЭКГ аппараты
 - E) Кровяной анализатор
3. Жүрек жеткіліксіздігі бар науқас үшін маңызды қандай көрсеткіш?
 - А) Салмақ
 - В) Температура
 - С) Тыныс алу жиілігі
 - D) Пульс
 - E) Көздің көруі
4. Кейбір антигипертензивті препараттардың жанама әсерлері қандай?
 - А) Ұйқысыздық
 - В) Бронх спазмы
 - С) Бас ауруы
 - D) Жүрек соғуы
 - E) Эмоционалды тұрақсыздық
5. Пациентке реабилитация кезінде не ұсынылады?
 - А) Тұрақты физикалық белсенділік
 - В) Толық тыныштық
 - С) Стресс жағдайлары
 - D) Жаңа дәрілер қабылдау
 - E) Спортпен айналысуды тоқтату
6. Науқасқа психологиялық қолдау көрсету үшін мейіргер не істеуі керек?
 - А) Тек дәрі-дәрмек тағайындау
 - В) Эмоционалдық жағдайын тыңдау
 - С) Науқасты тек бақылау
 - D) Қарым-қатынасқа уақыт бөлмеу
 - E) Өз сезімдерімен бөліспеу
7. Аритмияны диагностикалаудың ең тиімді әдісі?
 - А) ЭКГ
 - В) Анализдер
 - С) Рентген
 - D) Физикалық тексеру
 - E) Ультрадыбыстық зерттеу
8. Пациентке антикоагулянттарды тағайындаған кезде мейіргер қандай бақылау жүргізуі керек?
 - А) Дене салмағы
 - В) Қан кету белгілері

ОНТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 14 беті

- C) Жүрек соғу жиілігі
 - D) Тыныс алу
 - E) Температура
9. Жедел миокард инфарктінің клиникалық белгілері қандай?
- A) Жоғарғы дене ауырсынуы
 - B) Бас айналу
 - C) Тыныс алудың қиындауы
 - D) Жүрек айнуы
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
10. Физикалық жаттығулар науқасқа қалай әсер етеді?
- A) Жүрек жұмысының жақсаруы
 - B) Стресс деңгейінің төмендеуі
 - C) Денсаулықтың жалпы жақсаруы
 - D) Энергияның артуы
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
11. Жүрек аурулары бар пациенттер үшін не маңызды?
- A) Дұрыс тамақтану
 - B) Тек дәрі қабылдау
 - C) Стресті басқару
 - D) Дене белсенділігін шектеу
 - E) Алкогольді көп қабылдау
12. Науқастың жағдайын бағалағанда мейіргер неге назар аударады?
- A) Салмақ
 - B) Эмоционалдық жағдай
 - C) Витаминдер деңгейі
 - D) Нормативтік көрсеткіштер
 - E) Жас мөлшері
13. Науқасқа мейіргерлік күтім жоспарының басты мақсаты не?
- A) Науқастың ауруын жою
 - B) Науқастың жағдайын тұрақтандыру
 - C) Дәрілерді дұрыс таңдау
 - D) Науқасқа жаңа ақпарат беру
 - E) Науқастың туған-туыстарымен байланыс
14. Науқасқа тағам режимін белгілеген кезде не ескерілуі керек?
- A) Науқастың қалауы
 - B) Аурудың түрі
 - C) Дәрігердің тағайындауы
 - D) Эмоционалдық жағдай
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
15. Күніне қанша рет жүрек соғу жиілігін тексеру керек?
- A) 1 рет
 - B) 2 рет
 - C) 3 рет
 - D) 4 рет
 - E) Науқастың жағдайына байланысты
16. Жүрек ауруларының профилактикасының негізгі аспектісі не?
- A) Дәрілерді қабылдау
 - B) Дұрыс тамақтану
 - C) Стресстен аулақ болу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 15 беті

- D) Физикалық белсенділік
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
17. Антигипертензивті препараттарды қабылдаған науқасқа не маңызды?
- A) Артық дене салмағы
 - B) Тұрақты бақылау
 - C) Жаңа дәрілерді қабылдау
 - D) Дәрілерді тоқтату
 - E) Тамақтануды шектеу
18. Науқастың ЭКГ нәтижелері өзгерсе, мейіргер не істеуі керек?
- A) Дәрігерге хабарлау
 - B) Өз бетімен дәрі жазу
 - C) Науқасқа жамандық жасау
 - D) Дәрілерді өзгерту
 - E) Тек бақылау
19. Науқасқа реабилитация кезінде не істеу керек?
- A) Физикалық жаттығулар
 - B) Тыныштық режимі
 - C) Тек дәрі қабылдау
 - D) Дене белсенділігін шектеу
 - E) Сұрақтар қою
20. Кардиологиялық науқастардың күтімінде мейіргердің рөлі қандай?
- A) Тек дәрігермен жұмыс жасау
 - B) Науқасқа толық күтім көрсету
 - C) Тек медициналық ақпарат беру
 - D) Тек физикалық жаттығулар ұйымдастыру
 - E) Науқасты бақылау

Жауаптар:

1. B	11. A
2. C	12. B
3. A	13. B
4. C	14. E
5. A	15. E
6. B	16. E
7. A	17. B
8. B	18. A
9. E	19. A
10. E	20. B

Ситуациялық есеп:

65 жастағы Әлия ханым, жүрек жеткіліксіздігі диагнозымен кардиология бөлімшесіне түсті. Науқас соңғы айда дене белсенділігінің күрт төмендегенін, жүрек айнуы, тыныс алудың қысқаруын, әсіресе физикалық жүктемеден кейін, сондай-ақ аяқтарында ісіктің пайда болуын байқап, дәрігерге қаралуға шешім қабылдады. Науқастың анамнезінде гипертония мен қант диабеті бар.

Науқасты тексеру барысында ЭКГ жүрек ритмінің бұзылуын көрсетіп, ультрадыбыстық зерттеу (УДЗ) жүректің оң жақ қарыншасының көлемінің ұлғайғанын және жүрек

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	044-72/11 ()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	32 беттің 16 беті	

клапандарының жеткіліксіздігін анықтады. Дәрігер науқасқа арнайы ем тағайындады, соның ішінде диуретиктер мен антигипертензивті препараттар.

Мейіргер науқасқа тағайындалған дәрілерді тексеріп, қабылдаудың дұрыстығын бақылауы керек. Әлия ханымға диуретиктер мен антигипертензивті препараттарды беруді ұйымдастыру.

- Дәрілердің жанама әсерлерін (мысалы, зәр шығару жиілігінің артуы) бақылау.

Физикалық жағдайды бағалау:

- Науқастың пульсін, тыныс алуын, қан қысымын күніне бірнеше рет тексеру.

- Аяқтарындағы ісіктің деңгейін бағалау және оны бақылау.

Психологиялық қолдау:

- Әлия ханымға ауруының сипатын түсіндіру, дәрігермен жоспарланған ем туралы ақпарат беру.

- Науқастың қобалжуын азайту үшін эмоционалдық қолдау көрсету. Күнделікті жеке әңгімелесу, науқастың көңіл-күйін бағалау.

Тамақтану режимі:

- Науқастың тамақтану режимін белгілеу. Тұзды шектеу, жеңіл, бірақ дәрумендерге бай тамақтарды енгізу.

- Науқастың сұрауы бойынша арнайы диеталық ұсыныстар жасау.

4 – сабақ

1. Тақырып: Жүрек-тамыр жүйесі ауруларының негізгі синдромдарына мейіргерлік көмек көрсету.

2. Мақсаты: Жүрек-тамыр жүйесі ауруларының негізгі синдромдарына мейіргерлік көмек көрсетудің маңызын түсіндіру.

3. Студент білуі тиіс:

Инфаркт, стенокардия, гипертензия, аритмия, жүрек жеткіліксіздігі сияқты негізгі синдромдардың клиникалық белгілері мен патофизиологиясын түсіну.

Мейіргерлік күтімнің принциптері:

Мейіргерлік күтімнің негізгі принциптерін (науқастың қауіпсіздігін, жан-жақты қамту, тұлғаға бағдарланған қызмет) білу.

Жүрек-тамыр ауруларына арналған дәрілердің топтарын, әсер ету механизмдерін және қолдану әдістерін білу.

Жүрек-тамыр жүйесі аурулары бар науқастарда психологиялық көмек көрсетудің маңыздылығын түсіну.

Науқастарға дұрыс тамақтану, физикалық белсенділік және стрессті басқару бойынша білім беру.

Студент істей білуі тиіс:

Науқастың жағдайын бағалау, жүрек-тамыр жүйесінің синдромдарын анықтау және белгілеу.

Науқастың жеке қажеттіліктеріне негізделген мейіргерлік күтім жоспарын әзірлеу.

Дәрі-дәрмектердің тағайындалуын, дозаларын және уақыттарын бақылау; жанама әсерлерді анықтау.

Пациенттермен ашық және адекватты қарым-қатынас орнату, олардың эмоциялық жағдайын бақылау және қолдау көрсету.

Науқастар мен олардың отбасыларына жүрек-тамыр жүйесі аурулары, күтім әдістері және өмір салты туралы ақпарат беру.

Науқастың реабилитациясына көмектесу, дене белсенділігін арттыру, оналту шараларын

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 17 беті

ұйымдастыру.

Науқастарды бақылау, жоспарлы тексерулер мен диспансерлік есепке алуды жүргізу.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Жүрек-тамыр жүйесі аурулары бар науқастарға арналған күтім жоспарының негізгі элементтері қандай?
2. Науқасқа күтім жоспарын әзірлеу кезінде қандай факторларды ескеру қажет?
3. Жүрек-қан тамырлары ауруларының асқынуларын алдын алу үшін мейіргерлік әрекеттер қандай?
4. Асқынуларды ерте анықтау үшін мейіргер қандай белгілерді бақылауы керек?
5. Науқастарға кардиологиялық реабилитация бағдарламасын түсіндіру кезінде мейіргердің рөлі қандай?
6. Реабилитацияның мақсаты мен пайдасы неде?
7. Дәрі-дәрмектерді енгізу кезінде мейіргер қандай ережелерді сақтау қажет?
8. Дәрілік заттарды енгізудің қауіпсіздік шаралары қандай?
9. Науқастың қан қысымын бақылау кезінде мейіргер қандай әрекеттерді орындауы тиіс?
10. Қан қысымының өзгерістерін тіркеу кезінде назар аударатын негізгі параметрлер қандай?
11. ЭКГ (электрокардиограмма) жүргізу кезінде мейіргердің міндеттері қандай?
12. ЭКГ жазу процесіндегі негізгі талаптар мен процедуралар қандай?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

6. Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.
7. Кіші топтармен жұмыс істеу.
8. ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.
9. Ситуациялық есептерді шешу.
10. Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б.) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Жүрек жеткіліксіздігі кезінде науқастың қандай симптомдары жиі байқалады?
 - А) Ауырсыну
 - В) Диспноэ
 - С) Жоғары температура
 - D) Тыныс алу жиілігінің төмендеуі
 - E) Жүрек соғу жиілігінің төмендеуі
2. Стенокардияның негізгі симптомдары қандай?
 - А) Жүрек соғу жиілігінің артуы
 - B) Кеудедегі ауырсыну
 - C) Жоғары қан қысымы
 - D) Бастың ауруы
 - E) Құсу
3. Гипертониямен ауыратын пациенттердің күтімінде мейіргердің рөлі неде?
 - А) Дәрі-дәрмектерді тағайындау
 - B) Эмоционалдық қолдау көрсету
 - C) Науқастың салмағын бақылау
 - D) Физикалық жаттығуларды ұйымдастыру
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
4. Аритмия кезінде қандай мейіргерлік шаралар қажет?
 - А) Дәрі-дәрмек беру

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 18 беті

- В) Жүрек соғу жиілігін бақылау
 - С) ЭКГ жазу
 - D) Науқасқа тыныштықты қамтамасыз ету
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
5. Жүрек инфарктінің алғашқы белгілері қандай?
- А) Кеудедегі ауырсыну
 - В) Тыныс алудың тоқтауы
 - С) Артериялық қысымның төмендеуі
 - D) Жоғары температура
 - E) Психикалық бұзылулар
6. Пациенттердің эмоционалдық жағдайын бақылау неге маңызды?
- А) Олар тез жазылады
 - В) Олардың көңіл-күйі емдеу процесіне әсер етеді
 - С) Эмоционалдық қолдау қажет емес
 - D) Дәрі-дәрмекпен емдеу тиімділігі артады
 - E) Науқасқа тыныштық береді
7. Жүрек-тамыр жүйесі ауруларына арналған диетаның негізгі қағидалары қандай?
- А) Тұзды азайту
 - В) Жоғары калориялы тағамдар
 - С) Сұйықтықты көп пайдалану
 - D) Кофеинді артық ішу
 - E) Қаныққан майларды көбірек тұтыну
8. Науқастарға мейіргерлік білім беру кезінде нені ескеру керек?
- А) Науқастың білім деңгейін
 - В) Науқастың жасы
 - С) Науқастың жеке тарихын
 - D) Науқастың отбасын
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
9. Жүрек-тамыр жүйесі аурулары кезінде реабилитацияның маңызы неде?
- А) Науқастың толық жазылуы
 - В) Олардың өмір сапасын жақсарту
 - С) Дәрі-дәрмектердің әсерін күшейту
 - D) Науқастың физикалық белсенділігін төмендету
 - E) Науқастарды стационардан шығару
10. Гипертензияны бақылау үшін мейіргердің міндеті неде?
- А) Артериялық қысымды өлшеу
 - В) Дәрі-дәрмектерді тағайындау
 - С) Операция жасау
 - D) Науқасты тамақтандыру
 - E) Психологиялық көмек көрсету
11. Науқасқа мейіргерлік көмек көрсету кезінде не маңызды?
- А) Науқастың жеке қажеттіліктерін ескеру
 - В) Олардың отбасының көзқарасын өзгерту
 - С) Тек дәрі-дәрмектермен емдеу
 - D) Науқастың барлық қажеттіліктерін жоққа шығару
 - E) Науқастың сезімдерін елемей
12. Жүрек-тамыр жүйесі ауруларында мейіргерлік шаралардың мақсаты қандай?
- А) Пациенттің ауырсынуын күшейту
 - В) Жазылу процесін тездету

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 19 беті	

- C) Науқасты емделусіз қалдыру
 - D) Науқасқа тамақ бермеу
 - E) Дәрі-дәрмектердің әсерін төмендету
13. Науқасқа психологиялық қолдау көрсету барысында не істеу керек?
- A) Науқастың сезімдерін тыңдау
 - B) Олардың қорқынышын күшейту
 - C) Дәрі-дәрмектердің қажеті жоқ екенін айту
 - D) Тек физикалық жағдайын бақылау
 - E) Науқастың сезімдерін елемеу
14. Стенокардия кезінде мейіргерлік күтімде қандай препараттар қолданылады?
- A) Нитроглицерин
 - B) Антибиотиктер
 - C) Антидепрессанттар
 - D) Қан қою препараттары
 - E) Тек ауырсынуды басатын дәрілер
15. Мейіргерлік көмек көрсету кезінде науқастың диетасы туралы не білу керек?
- A) Тұзды көбейту
 - B) Майлы тағамдарды тұтыну
 - C) Көкөніс пен жемістерді қосу
 - D) Сұйықтықты азайту
 - E) Кофеинді шектеу
16. Жүрек-тамыр жүйесі аурулары бар науқасқа физикалық белсенділік ұйымдастыру не үшін қажет?
- A) Науқастың ауырсынуын күшейту
 - B) Олардың физикалық және психологиялық жағдайын жақсарту
 - C) Ауырсынуды жоғарылату
 - D) Науқасты жатқызу
 - E) Физикалық белсенділікті шектеу
17. Жүрек жеткіліксіздігі бар науқасқа күтім жасауда мейіргер не істеуі керек?
- A) Науқастың ауру тарихын тексеру
 - B) Жиі тамақтандыру
 - C) Физикалық белсенділікті шектеу
 - D) Науқасты көтеру
 - E) Науқастың жағдайын бағаламау
18. Жүрек аурулары бар науқастарды диспансерлеу не үшін қажет?
- A) Аурудың асқынуын болдырмау
 - B) Науқастарды емдеуден босату
 - C) Дәрі-дәрмектерді азайту
 - D) Науқасты назардан тыс қалдыру
 - E) Науқастың көңіл-күйін елемеу
19. Науқасқа күтім көрсету кезінде мейіргерлік бақылау нені қамтиды?
- A) Дәрі-дәрмек әсерін бақылау
 - B) Науқастың психологиялық жағдайын елемеу
 - C) Тек физикалық белгілерді бақылау
 - D) Науқастың тамақтануын тексеру
 - E) Науқастың жағдайын бағаламау
20. Жүрек-тамыр ауруларымен ауыратын науқасқа үйрету барысында неге назар аудару керек?
- A) Науқастың білім деңгейі мен жағдайына

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 20 беті

- B) Тек дәрі-дәрмек туралы айту
- C) Науқастың жеке тарихын елемей
- D) Олардың әлеуметтік жағдайын қарастыру
- E) Науқастың туыстарының көзқарасына

Жауаптар:

1. B	11. A
2. B	12. B
3. E	13. A
4. E	14. A
5. A	15. C
6. B	16. B
7. A	17. A
8. A	18. A
9. B	19. A
10. A	20. A

Ситуациялық есеп:

55 жастағы Бекен, жүрек ауруларының (ишемиялық ауру, гипертония) тарихымен, жақында кеудесінде ауырсыну сезінгенін айтып, жедел жәрдеммен ауруханаға жеткізілді. Науқас ауруханаға келгенде, жүрек соғысы 110 рет/мин, артериялық қысымы 150/90 мм. рт. ст., тері жамылғылары бозарып, тыныс алуы қиындаған. Науқас өз-өзіне күтім жасай алмайды, қатты мазасыздануда.

Сұрақтар:

1. Мейіргерлік бағалау:

Науқастың жағдайын бағалауда қандай физикалық тексеру әдістерін қолданасыз?

Қандай симптомдарды ерекше назарда ұстау керек?

2. Мейіргерлік шаралар:

Науқасқа алғашқы көмек ретінде қандай шараларды қабылдайсыз?

5 – сабақ

1. Тақырып: Неврологиялық науқастарға мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыру.

2. Мақсаты: Неврологиялық науқастарға мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыруды үйрету.

3. Студент білуі тиіс:

- Неврологиялық аурулардың негізгі түрлері (инсульт, эпилепсия, мультиплексті склероз, паркинсон ауруы және т.б.) мен олардың симптомдары.

- Неврологиялық науқастарда байқалатын негізгі клиникалық белгілер (қозғалыс бұзылыстары, сезімталдық өзгерістері, когнитивті функциялардың бұзылуы).

- Мейіргерлік күтімнің негізгі принциптері мен міндеттері, оның ішінде науқастың физиологиялық және психологиялық қажеттіліктері.

- Неврологиялық ауруларды диагностикалау мен емдеудің заманауи әдістері.

- Неврологиялық науқастарға арналған реабилитациялық шаралардың негіздері, физикалық терапия мен еңбек терапиясын.

Студент істей білуі тиіс:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 21 беті

- Неврологиялық статусын, психологиялық жағдайын және физикалық қабілеттерін бағалау.
- Неврологиялық шұғыл жағдайларда (мысалы, инсульт, эпилепсиялық ұстама) алғашқы медициналық көмекті ұйымдастыру.
- Науқастың жеке жағдайына негізделген мейіргерлік күтім жоспарын әзірлеу.
- Науқастың физикалық белсенділігін арттыруға арналған жаттығуларды ұйымдастыру.
- Науқасқа және оның отбасына эмоционалдық және психологиялық қолдау көрсету, олардың жағдайын түсіндіру.
- Науқас пен оның отбасы мүшелеріне аурудың барысы, емдеу тәсілдері мен күтім ережелері туралы ақпарат беру.
- Дәрігердің тағайындаған емін (дәрі-дәрмектер) уақтылы және дұрыс енгізу.
- Дәрі-дәрмектердің тиімділігі мен ықтимал жанама әсерлерін бақылау.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Неврологиялық науқастарға көрсетілетін мейіргерлік күтімнің негізгі міндеттері қандай?
2. Инсульт науқастарында мейіргерлер қандай арнайы күтім шараларын жүргізуі керек?
3. Неврологиялық аурулары бар науқастар үшін қандай психологиялық қолдау көрсету тәсілдері бар?
4. Неврологиялық науқастарды бағалау кезінде қандай клиникалық көрсеткіштерді ескеру қажет?
5. Неврологиялық науқастарға арналған күтім жоспарын қалай құруға болады?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Неврологиялық аурулардың қайсысы инсульттың түрі болып табылады?
 - А) Эпилепсия
 - В) Ишемиялық инсульт
 - С) Паркинсон ауруы
 - D) Мультиплексті склероз
 - E) Травматикалық ми зақымы
2. Неврологиялық науқастың алғашқы бағалауы кезінде қандай көрсеткіштерге назар аудару керек?
 - А) Көздің көруі
 - В) Пульс және қысым
 - С) Температура
 - D) Жиі тыныс алу
 - E) Бәрі де дұрыс
3. Науқас инсульттан кейін не істегені дұрыс?
 - А) Жаттығуларды бастау
 - В) Дәрі-дәрмектерді қабылдамау
 - С) Психологиялық қолдау алу
 - D) Ауыр физикалық еңбек
 - E) Тек диетамен шектелу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 22 беті

4. Эпилепсиялық ұстама кезінде мейіргер не істеуі керек?
 - А) Науқасты ұстап тұру
 - В) Ауызға зат енгізу
 - С) Көзін жабу
 - D) Қауіпсіз жерге апару
 - E) Дәрі-дәрмек беру
5. Мультиплексті склерозда қандай симптомдар жиі кездеседі?
 - А) Көздің көруінің нашарлауы
 - В) Ауырсыну
 - С) Қозғалыс бұзылыстары
 - D) Психологиялық өзгерістер
 - E) Барлық жауап дұрыс
6. Паркинсон ауруының белгілерінің бірі?
 - А) Депрессия
 - В) Тремор
 - С) Сезімталдықтың жоғалуы
 - D) Жедел жүрек соғысы
 - E) Бәрі де дұрыс
7. Неврологиялық науқастар үшін мейіргерлік күтімнің негізгі мақсаты?
 - А) Ауырсынуды басқару
 - В) Реабилитация
 - С) Психологиялық қолдау
 - D) Науқастың физикалық жағдайын жақсарту
 - E) Бәрі де дұрыс
8. Неврологиялық статусын бағалауда не қажет?
 - А) Жүрек соғысын тексеру
 - В) Психикалық жағдайды бағалау
 - С) Сезімталдықты тексеру
 - D) Қозғалыс қабілетін бағалау
 - E) Бәрі де дұрыс
9. Науқастың реабилитациясы үшін қандай жаттығулар тиімді?
 - А) Статикалық жаттығулар
 - В) Ауыр күштік жаттығулар
 - С) Тыныс алу жаттығулары
 - D) Психологиялық жаттығулар
 - E) Бәрі де дұрыс
10. Дәрі-дәрмектерді енгізу кезінде не ескеру керек?
 - А) Дәрінің атауын
 - В) Дәрі-дәрмектің дозасын
 - С) Науқастың аллергия тарихын
 - D) Уақытында енгізу
 - E) Бәрі де дұрыс
11. Неврологиялық науқасқа психологиялық қолдау көрсету кезінде не маңызды?
 - А) Науқасты тындау
 - В) Дәрі-дәрмек туралы айту
 - С) Басқа науқастармен салыстыру
 - D) Науқастың эмоцияларын елемей
 - E) Бәрі де дұрыс
12. Неврологиялық аурулардың диагностикасында қандай зерттеулер жиі жүргізіледі?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 23 беті

- А) МРТ
 - В) УДЗ
 - С) Рентген
 - D) Лабораториялық анализдер
 - E) Бәрі де дұрыс
13. Науқас инсульттан кейінгі күтімде мейіргер не жасау керек?
- А) Тек физикалық жаттығулар
 - В) Дәрі-дәрмектерді уақытында беру
 - С) Тек тамақтану
 - D) Тек демалу
 - E) Бәрі де дұрыс
14. Неврологиялық науқастардың күтімі кезінде ең басты нәрсе?
- А) Дәрі-дәрмектерді сақтау
 - В) Науқастың қауіпсіздігін қамтамасыз ету
 - С) Ауырсынуды басқару
 - D) Тек медициналық процедуралар
 - E) Бәрі де дұрыс
15. Когнитивті функцияларды бағалауда қандай тесттер қолданылуы мүмкін?
- А) Математикалық есептер
 - В) Вербалды тесттер
 - С) Жад тесттері
 - D) Тәжірибелік тапсырмалар
 - E) Бәрі де дұрыс
16. Неврологиялық науқастарға арналған диетада қандай тағамдар болуы керек?
- А) Тұзды тағамдар
 - В) Жоғары калориялы тағамдар
 - С) Витаминдерге бай тағамдар
 - D) Тәтті тағамдар
 - E) Бәрі де дұрыс
17. Неврологиялық науқастардың күтіміндегі мейіргерлік жұмыстың басты мақсаты?
- А) Науқастың ауырсынуын азайту
 - В) Аурудың алдын алу
 - С) Психологиялық жағдайды жақсарту
 - D) Реабилитация
 - E) Бәрі де дұрыс
18. Науқасқа мейіргерлік көмектің негізінде не жатыр?
- А) Науқастың жеке қажеттіліктері
 - В) Дәрігердің тағайындаулары
 - С) Науқастың отбасы мүшелерінің пікірлері
 - D) Денсаулық сақтау ұйымының ережелері
 - E) Бәрі де дұрыс
19. Мейіргерлер неврологиялық науқастармен жұмыс істегенде қандай коммуникациялық дағдылар қажет?
- А) Науқасты тындау
 - В) Эмпатия көрсету
 - С) Қарым-қатынас дағдылары
 - D) Дәрігермен байланыс орнату
 - E) Бәрі де дұрыс
20. Неврологиялық науқастардың күтімінде мейіргерлік оқыту не үшін маңызды?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 24 беті

- А) Науқастың білімі мен дағдыларын арттыру
- В) Ауруды басқару
- С) Реабилитация процестерін жеңілдету
- D) Науқастың отбасы мүшелерін ақпараттандыру
- E) Бәрі де дұрыс

Жауаптары:

1. B	11. A
2. E	12. E
3. C	13. B
4. D	14. B
5. E	15. E
6. B	16. C
7. E	17. E
8. E	18. A
9. E	19. E
10. E	20. E

Ситуациялық есеп:

Науқас А., 65 жаста, инсульттан кейін мейіргерлік бөлімшеге түседі. Науқас сөйлей алмайды, оң қолы мен аяғында паралич бар. Бөлімшеде мейірбикелер мен дәрігерлердің күтіміне зәру. Науқас өзін өте әлсіз сезінеді, көңіл-күйі төмен. Отбасынан ажыратылғаннан кейін, науқас мазасызданып, күйзелісте.

Сұрақтар:

1. Науқастың физикалық жағдайын жақсарту үшін қандай шаралар қабылдайсыз?
2. Психоэмоционалды қолдау көрсету үшін қандай әдістер қолданасыз?
3. Науқастың гигиенасын қалай қамтамасыз етесіз?
4. Мейіргерлік күтімнің ерекшеліктерін ескере отырып, реабилитациялық жаттығуларды ұйымдастыру үшін не қажет?

6- сабақ

1.Тақырып: Инсультпен ауыратын науқастарға мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыру.

2. Мақсаты: Инсультпен ауыратын науқастарға мамандандырылған мейіргерлік күтімді ұйымдастыруы үйрету.

3. Студент білуі тиіс:

- Ишемиялық және геморрагиялық инсульт туралы түсінік.
- Инсульттың себептері мен қауіп факторлары.
- Инсульттың алғашқы белгілерін анықтау (жүріс, сөйлеу, әлсіздік).
- Неврологиялық статус және дәрежесін бағалау.
- Науқастарға күтім көрсету стандарттары.
- Асептика және антисептика қағидалары.
- Жаттығу терапиясы, моторика мен сөйлеуді қалпына келтіру.
- Науқастар мен олардың отбасыларына психологиялық қолдау көрсету.
- Күрделі эмоцияларды басқару әдістері.

Студент істей білуі тиіс:

- Неврологиялық статусын бағалау (NINDS шкаласы).

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 25 беті

- Жүрек-қан тамыр жүйесінің функцияларын бақылау.
- Науқастың жеке қажеттіліктеріне негізделген күтім жоспарын құру.
- Реабилитациялық бағдарламаны әзірлеу.
- Науқастың гигиенасын қамтамасыз ету.
- Дұрыс тамақтану мен тамақтану режимін ұйымдастыру.
- Пассивті және активті жаттығуларды ұйымдастыру.
- Науқастың физикалық белсенділігін арттыру.
- Науқаспен және оның отбасы мүшелерімен қарым-қатынас орнату.
- Стрестен арылу және күйзеліс басқару әдістерін қолдану.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Инсульттың қандай негізгі түрлері бар, және олардың арасындағы айырмашылық неде?
2. Инсульт белгілерін анықтау үшін қолданылатын FAST әдісі неден тұрады?
3. Жедел медициналық көмек көрсету кезінде мейіргердің бірінші кезектегі міндеттері қандай?
4. Инсульттан кейін науқасқа реабилитация процесінде қандай мейіргерлік interventions қажет?
5. Инсультпен ауыратын науқастарға күтім жасау кезінде қандай психологиялық қолдау көрсету шаралары маңызды?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды колдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПҚ, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Инсульттың қандай түрлері бар?
 - a) Ишемиялық
 - b) Геморрагиялық
 - c) Екеуі де
 - d) Жоқ
 - e) Фокальды
2. Инсульттың ең жиі кездесетін белгілері:
 - a) Әлсіздік
 - b) Бас ауруы
 - c) Жүрек айну
 - d) Тыныс алу проблемалары
 - e) Жарқырау
3. Инсульт кезінде науқастың жағдайын бағалау үшін қандай шкала қолданылады?
 - a) Glasgow Coma Scale
 - b) NINDS шкаласы
 - c) APGAR шкаласы
 - d) ASA шкаласы
 - e) Barthel индексі
4. Инсультпен ауыратын науқастарға ең алғашқы көмек көрсету:
 - a) Дәрі беру
 - b) Науқасты жатқызу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 26 беті

- c) Жедел жәрдем шақыру
 d) Су беру
 e) Холодный компресс қою
5. Мейіргерлік күтімнің негізгі мақсаты:
- a) Науқастың жағдайын нашарлату
 b) Реабилитацияны бастау
 c) Науқастың физикалық және психоэмоционалды жай-күйін жақсарту
 d) Медикаментозды емдеу
 e) Науқастың отбасымен қарым-қатынасын тоқтату
6. Науқасқа физикалық терапия жүргізген кезде неге назар аудару керек?
- a) Науқастың жасы
 b) Жарақаттың түрі
 c) Науқастың бұрынғы физикалық белсенділігі
 d) Науқастың отбасы мүшелерінің қатысуы
 e) Науқастың тамақтану әдеттері
7. Инсульттан кейінгі қалпына келтіру кезеңі:
- a) Бірнеше күн
 b) Бірнеше ай
 c) Бірнеше жыл
 d) Қалпына келтіру мүмкін емес
 e) Тек жедел жәрдем шақыру керек
8. Инсульттан кейін науқасқа тамақтану режимін ұйымдастыру кезінде не назарға алынады?
- a) Науқастың сүйікті тағамдары
 b) Науқастың жағдайы мен қажеттіліктері
 c) Отбасы мүшелерінің пікірі
 d) Науқастың қаржылық жағдайы
 e) Диетаның қымбат болуы
9. Инсультпен науқасқа психологиялық қолдау көрсету кезінде не маңызды?
- a) Науқастың эмоционалды жағдайын елемей
 b) Науқастың отбасын сыртқа шығару
 c) Науқастың сезімдерін түсіну және бағалау
 d) Тек физикалық жағдайын қарау
 e) Науқастың күрделі мәселелерін шешу
10. Реабилитация бағдарламасының құрамына не кіреді?
- a) Тек дәрі-дәрмектер
 b) Физикалық жаттығулар мен психоэмоционалды қолдау
 c) Тек тамақтану жоспары
 d) Науқастың отбасын оқыту
 e) Мейіргерлік күтімді тоқтату
11. Инсульттан кейін физикалық белсенділікті арттырудың маңызды кезеңі:
- a) Науқасты төсекте жатқызу
 b) Жаттығу терапиясын өткізу
 c) Науқастың күйзелісін елемей
 d) Тек дәрі қабылдау
 e) Науқасты тамақтандыру
12. Инсультпен науқастың тілін қалпына келтіру үшін қандай мамандар қатысады?
- a) Психолог
 b) Логопед

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 27 беті

- c) Хирург
 d) Физиотерапевт
 e) Косметолог
13. Науқастың жағдайын бағалауда мейіргердің міндеті:
- a) Тек науқастың физикалық жағдайын қарау
 b) Неврологиялық статусын толық бағалау
 c) Отбасымен пікір алмасу
 d) Тек тамақтану әдеттерін бағалау
 e) Науқасты емдеу процесінен шығару
14. Инсульттан кейін науқастарға берілетін дәрілер:
- a) Тек ауырсынуды басатын
 b) Антикоагулянттар мен тромболитиктер
 c) Бактерияға қарсы дәрілер
 d) Витаминдер
 e) Психотропты дәрілер
15. Науқастың жағдайы нашарлағанда мейіргер не істеуі керек?
- a) Дәрігерге хабарлау
 b) Науқасты қараусыз қалдыру
 c) Дәрі беруге тырысу
 d) Науқасты жалғыз қалдыру
 e) Күтімнің тоқтатуын сұрау
16. Инсульттан кейін науқасқа ұсынылатын жаттығулар:
- a) Тек отыру
 b) Жататын және қозғалыссыз жату
 c) Пассивті және активті жаттығулар
 d) Тек жату
 e) Спорттық жаттығулар
17. Инсульттан кейін науқастың тамақтануында не назарға алынуы тиіс?
- a) Тек калория мөлшері
 b) Науқастың жеке тағам талғамы
 c) Дұрыс балансталған диета
 d) Тек дәрумендер
 e) Тамақтың дәмділігі
18. Инсульт кезінде алғашқы белгілерді анықтаудағы мейіргердің рөлі:
- a) Тек науқасқа дәрі беру
 b) Белгілерді байқау және дәрігерге хабарлау
 c) Науқастың демалысын ұйымдастыру
 d) Науқастың отбасымен сөйлесу
 e) Дәрі-дәрмектерді елемей
19. Науқастың қалпына келу кезеңінде қандай әдістер тиімді?
- a) Тек дәрі-дәрмектер
 b) Физикалық жаттығулар мен психоэмоционалды қолдау
 c) Тек демалыс
 d) Науқастың күйзеліске түсуі
 e) Науқастың тамақтануын шектеу
20. Инсульттан кейінгі мейіргерлік күтімнің негізгі қағидалары:
- a) Науқастың жағдайын елемей
 b) Асептикалық және антисептикалық принциптер
 c) Тек дәрі-дәрмекпен емдеу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 28 беті

- d) Науқастың отбасымен қарым-қатынасты тоқтату
 e) Науқастың толық күтімін қамтамасыз етпеу

Жауаптар:

1. c	11. b
2. a	12. b
3. b	13. b
4. c	14. b
5. c	15. a
6. c	16. c
7. b	17. c
8. b	18. b
9. c	19. b
10. b	20. b

Ситуациялық есеп:

Науқас: 68 жастағы Тәжібаев Ерлан, инсульт диагнозымен неврология бөлімшесіне түскен. Науқас әлсіздік, сөйлеу қиыншылықтары, оң қол мен аяқта парез белгілерімен ауруханаға жеткізілді.

Сұрақтар:

1. Мейіргер Ерланға қалай психологиялық көмек көрсетуі керек?
2. Физиотерапияның қандай жаттығулары тиімді болар еді?
3. Науқасқа асептикалық күтімді қалай ұйымдастыру керек?
4. Науқастың тамақтану режимін қалай жоспарлау керек?
5. Науқастың эмоционалдық жағдайын жақсарту үшін мейіргердің рөлі қандай?

7 – сабақ

1. Тақырып: Операциядан кейін пациенттерге мамандандырылған күтім және бақылау.

2. Мақсаты: Операциядан кейін пациенттерге мамандандырылған күтім және бақылауды студенттерге түсіндіру.

3. Студент білуі тиіс:

- Операциядан кейінгі кезеңнің ерекшеліктері мен міндеттері.
- Пациенттерді операциядан кейін бақылаудың маңызы.
- Операциядан кейінгі асқынулар мен олардың алдын алу тәсілдері.
- Операциядан кейінгі ауырсынуды басқару әдістері.
- Динамикалық бақылау: өмірлік белгілер, ауырсыну деңгейі, жараның жағдайы.
- Реабилитация кезеңіндегі физиотерапия және жаттығу терапиясының рөлі.
- Пациенттің психологиялық күйі мен эмоционалдық қолдаудың маңызы.

Студент істей білуі тиіс:

- Операциядан кейін пациенттің жағдайын динамикалық бақылауды жүзеге асыру.
- Ауырсынуды басқару үшін қажетті шараларды қолдану.
- Операциядан кейінгі асқынуларды анықтау және олардың алдын алу.
- Пациентті гигиеналық күтіммен қамтамасыз ету, асептикалық принциптерді сақтау.
- Дәрігермен бірге операциядан кейінгі реабилитация жоспарын құру.
- Пациенттің эмоционалдық жағдайын бағалау және қолдау көрсету.
- Науқасқа қажетті ақпаратты ұсыну, сауалдар мен проблемаларға жауап беру.

4. Негізгі сұрақтар:

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 29 беті	

1. Операциядан кейінгі алғашқы 24 сағат ішінде пациенттің жағдайын бағалаудағы негізгі көрсеткіштер қандай?
2. Операциядан кейінгі асқынуларды (мысалы, инфекция, қан кету) ерте анықтау үшін мейіргерлер қандай белгілерге назар аударуы керек?
3. Операциядан кейінгі пациенттердің қозғалыс белсенділігін қалпына келтіру үшін қандай күтім шаралары қажет?
4. Операциядан кейінгі кезеңде дәрілік терапияны жүргізудің негізгі принциптері қандай?
5. Пациенттің психологиялық жай-күйіне көмек көрсету үшін мейіргерлер қандай әдістер мен тәсілдерді қолдана алады?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Операциядан кейінгі бірінші кезеңде пациенттің қай өмірлік белгісін бақылау маңызды?
 - А) Жүрек соғысы
 - В) Дене температурасы
 - С) Қан қысымы
 - D) Тыныс алу жиілігі
 - E) Барлығы
2. Операциядан кейін ауырсынуды басқару үшін мейіргер қандай дәрілерді қолданады?
 - А) Антибиотиктер
 - В) Ауырсынуды басатын дәрілер
 - С) Қабынуға қарсы дәрілер
 - D) Седативтер
 - E) Барлығы
3. Операциядан кейінгі асқынулардың бірі не болуы мүмкін?
 - А) Инфекция
 - В) Жараның жазылмауы
 - С) Ауырсыну
 - D) Дисфункция
 - E) Барлығы
4. Пациенттің психологиялық қолдауы үшін мейіргер не істей алады?
 - А) Психотерапия жүргізу
 - В) Эмоционалдық қолдау көрсету
 - С) Дәрі-дәрмек тағайындау
 - D) Көрнекі материалдар ұсыну
 - E) Тек пациентті тыңдау
5. Операциядан кейінгі жараны қалай күту керек?
 - А) Сумен жуу
 - В) Ауырсынуды басатын дәрі беру
 - С) Асептикалық таңғыш қолдану
 - D) Жараны ашып қарау
 - E) Жараны күтпей қою

ОНТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 30 беті

6. Операциядан кейін науқасқа қандай гигиеналық шаралар қажет?
 - А) Тек киімдерді ауыстыру
 - В) Тазалықты сақтау
 - С) Шомылу
 - D) Тек жараны жуу
 - E) Гигиенаны елемей
7. Операциядан кейін қан қысымының өзгеруі қандай жағдайды білдіреді?
 - А) Нормальды жағдай
 - В) Асқыну қаупі
 - С) Пациенттің қалпына келуі
 - D) Жараның жазылуы
 - E) Ешнәрсе білдірмейді
8. Реабилитация кезеңінде физиотерапияның рөлі қандай?
 - А) Жараны жазу
 - В) Науқастың физикалық жағдайын жақсарту
 - С) Эмоционалдық қолдау
 - D) Тамақтануды ұйымдастыру
 - E) Уақыт өткізу
9. Операциядан кейін науқастың эмоционалдық күйін бақылау үшін мейіргер не істеуі керек?
 - А) Дәрі тағайындау
 - В) Науқасты тыңдау және түсіну
 - С) Физиотерапия жасау
 - D) Науқасқа басқа науқастар туралы айту
 - E) Тек өзі түсінуі
10. Операциядан кейін қан кету белгілері болған жағдайда мейіргер не істеуі керек?
 - А) Нәрсе істемей
 - В) Дәрігерге хабарлау
 - С) Қан тоқтататын дәрі беру
 - D) Пациентті тыныштандыру
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
11. Операциядан кейінгі науқастың қандай белгілері назар аударуды талап етеді?
 - А) Ауырсыну
 - В) Тыныс алудың қиындауы
 - С) Жараның іріңдеуі
 - D) Қан кету
 - E) Барлығы
12. Операциядан кейінгі кезеңде науқасқа қандай сұрақтар қою керек?
 - А) Сіздің не үшін операция болды?
 - В) Ауырсынуыңыз қаншалықты?
 - С) Сіз қайда тұрасыз?
 - D) Сіз не іштіңіз?
 - E) Сіздің отбасыңыз бар ма?
13. Операциядан кейін науқасқа қандай жаттығулар қажет?
 - А) Физиотерапиялық жаттығулар
 - В) Жеңіл дене жаттығулары
 - С) Отбасымен серуендеу
 - D) Футбол ойнау
 - E) Жаттығулар қажет емес

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 31 беті

14. Операциядан кейінгі асқыну қаупін төмендету үшін мейіргер не істеуі керек?
- А) Сауалнама жүргізу
 - В) Ауыртпалықтарды басу
 - С) Жараны асептикалық күйде сақтау
 - D) Пациентті ештеңеге араластырмау
 - E) Науқасты ұмыту
15. Операциядан кейінгі кезеңде қандай мониторинг жүргізу қажет?
- А) Тек аурудың тарихын зерттеу
 - В) Науқастың өмірлік белгілерін бақылау
 - С) Тек эмоционалдық жағдайын бақылау
 - D) Науқасқа сұрақ қою
 - E) Науқастың туыстарымен сөйлесу
16. Операциядан кейін қан анализін жүргізу не үшін қажет?
- А) Ауырсынуды анықтау
 - В) Жараның жазылуын бағалау
 - С) Инфекция белгілерін анықтау
 - D) Науқастың көңіл-күйін бағалау
 - E) Жарнамалық ақпарат беру
17. Операциядан кейін науқасқа қанша рет гигиеналық күтім көрсету керек?
- А) Бір рет
 - В) Күн сайын
 - С) Апта сайын
 - D) Сырқаттарға байланысты
 - E) Гигиеналық күтім қажет емес
18. Операциядан кейін қандай тағамдар ұсынылады?
- А) Қатты тағамдар
 - В) Сұйық және жеңіл тағамдар
 - С) Тек су
 - D) Фастфуд
 - E) Тәтті тағамдар
19. Операциядан кейін пациенттің қозғалысын қалай ұйымдастыру керек?
- А) Жатуға мәжбүрлеу
 - В) Физиотерапия жасау
 - С) Тек орындықтан тұрғызу
 - D) Адамдардың назарында қалдыру
 - E) Науқасқа қозғалыс жасауға рұқсат етпеу
20. Операциядан кейінгі күтімде мейіргердің рөлі неде?
- А) Науқасты бақылау және көмек көрсету
 - В) Дәрігердің тапсырмаларын орындау
 - С) Науқаспен сөйлесуге уақыт жоғалту
 - D) Науқастың туыстарымен сөйлесу
 - E) Науқасты ұмыту

Жауаптары:

1. E	5. C
2. B	6. B
3. E	7. B
4. B	8. B
	9. B

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 32 беті

10. B	16. C
11. E	17. B
12. B	18. B
13. A	19. B
14. C	20. A
15. B	

Ситуациялық есеп:

40 жастағы Анастасия, жедел аппендицит диагнозымен операциядан кейін ауруханаға жатқызылды. Операциядан кейінгі алғашқы 24 сағатта науқас ауырсыну сезімдерін білдіреді, дене температурасы $37,5^{\circ}\text{C}$, жүрек соғысы минутына 100 рет, қан қысымы 100/70 мм рт. ст. Операциядан кейінгі гигиеналық күтім бойынша мейіргердің көмек көрсетуі қажет.

Анастасияның анасы науқасқа алаңдаушылық білдіріп, оның жағдайы туралы сұрайды. Науқас операциядан кейін тамақ ішуге рұқсат берілмеген, бірақ сұйықтық ішуіне болады.

Сұрақтар:

Анастасияның ауырсыну деңгейін қалай бағалайсыз? Ауырсынуды жеңілдету үшін қандай шараларды қабылдауға болады?

Науқастың өмірлік белгілеріндегі өзгерістер (жүрек соғысы, қан қысымы) қандай қауіптердің белгісі болуы мүмкін?

Операциядан кейін науқастың гигиеналық күтімін қалай ұйымдастырасыз?

Анастасияға қандай сұйықтықтарды ұсынуға болады, және оларды беру тәртібі қандай?

8 – сабақ

1. Тақырып: Жарақаттан кейін пациенттерге мамандандырылған күтім және бақылау.

2. Мақсаты: Жарақаттан кейін пациенттерге мамандандырылған күтім және бақылауды үйрету.

3. Студент білуі тиіс:

- Жарақаттың негізгі түрлері (сынық, терең жара, күйік, т.б.) және олардың ерекшеліктері.
- Жарақаттан кейінгі жағдайды бағалау критерийлері.
- Жарақат алған науқасқа алғашқы медициналық көмек көрсету тәртібі.
- Қан тоқтату және асептикалық таңғыш қою принциптері.
- Жараларды күтудің әдістері және таңғыштарды дұрыс салу ережелері.
- Науқастың гигиеналық күтімі мен күтім режимі.
- Ауырсынудың дәрежесін бағалау әдістері.
- Ауырсынуды басу үшін қолданылатын дәрілік және бейдәрілік әдістер.
- Науқастың функционалдық қабілеттерін қалпына келтіру үшін физикалық жаттығулар.
- Пациенттің психологиялық күйін бақылау және қолдау көрсету әдістері.

Студент істей білуі тиіс:

- Жарақат алған науқастың жағдайын дәрігердің тағайындаған әдістемелері бойынша бағалау.
- Ауырсыну деңгейін анықтау және тіркеу.
- Науқасқа алғашқы медициналық көмекті уақытында және тиімді түрде көрсету.
- Қан кетуді тоқтату, асептикалық таңғыш жасау
- Жараларды дұрыс таңу және күтім жасау.
- Жараны жуып, дезинфекциялау және антисептикалық заттармен өңдеу.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA - 1979 -	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	044-72/11 ()	
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	32 беттің 33 беті	

- Науқасқа арнайы физикалық жаттығулар мен реабилитацияны ұйымдастыру.
- Психологиялық қолдау көрсету, науқастың моральдық күйін бақылау.
- Науқастың жағдайын үнемі бақылап, қажетті шараларды уақытында қабылдау.
- Науқастың қалпына келуін және аурудың динамикасын тіркеу.

4. Негізгі сұрақтар:

1. ҚР-да хирургиялық көмекті қалай ұйымдастырады?
2. Қалалық және ауылдық жерлерде хирургиялық мекемелердің құрылымы қандай?
3. ҚР-да жоспарлы, жедел, мамандандырылған хирургиялық көмекті қалай ұйымдастырады?
4. Хирургиялық бөлімшені ұйымдастырудың құрылымы қандай?
5. Хирургиялық бөлімшенің негізгі құрылымдық бөлімшелері мен олардың жабдықталуы қандай?
6. Хирургиялық бөлімшенің санитарлық-гигиеналық режимін қалай ұйымдастыру керек?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды колдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиалық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Жарақаттың қандай түрлері бар?
 - А) Сынық
 - В) Күйік
 - С) Жыртылған
 - D) Барлық жауаптар дұрыс
 - E) Тек сынған
2. Алғашқы медициналық көмектің негізгі мақсаты неде?
 - А) Ауырсынуды ұмыттыру
 - В) Қан тоқтату
 - С) Жараны тігу
 - D) Психологиялық көмек көрсету
 - E) Науқасты үйге жіберу
3. Жарақат алған науқастың жағдайын бағалау кезінде не маңызды?
 - А) Тек ауырсыну деңгейі
 - В) Жараның түрі мен орны
 - С) Науқастың жасы
 - D) Науқастың тамақтану әдеттері
 - E) Науқастың психологиялық жағдайы
4. Алғашқы көмек көрсету кезінде қан тоқтату үшін қандай әдіс қолданылады?
 - А) Жараны жуу
 - В) Бұрау
 - С) Дәрі қабылдау
 - D) Науқасты тыныштандыру
 - E) Тек таңғыш салу
5. Мейіргерлік күтімде асептикалық таңғыштың мақсаты не?
 - А) Жарақатқа су құю

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 34 беті	

- В) Жараны инфекциядан қорғау
 - С) Науқасты жылыту
 - D) Науқасты тамақтандыру
 - E) Жараны көрсету
6. Науқастың ауырсыну деңгейін бағалауда қандай шкала қолданылады?
- A) Визуалды аналогты шкала
 - B) Температура шкаласы
 - C) Дәрі-дәрмек шкаласы
 - D) Гигиеналық шкала
 - E) Емдік жаттығулар шкаласы
7. Жарақаттан кейінгі күтімнің негізгі міндеті неде?
- A) Ауырсынуды ұмыттыру
 - B) Жараның жазылуын қамтамасыз ету
 - C) Науқастың тамақтануын бақылау
 - D) Науқасты операцияға дайындау
 - E) Науқастың психологиялық жағдайын тексеру
8. Физикалық реабилитацияда қандай жаттығулар маңызды?
- A) Тек тыныш жату
 - B) Ойын түріндегі жаттығулар
 - C) Динамикалық жаттығулар
 - D) Ауыр салмақ көтеру
 - E) Тек созылу жаттығулары
9. Жарақат алған науқастың психологиялық күйін бақылау үшін не қажет?
- A) Дәрі-дәрмек беру
 - B) Психологиялық қолдау көрсету
 - C) Науқасты тыныштандыру
 - D) Науқастың жағдайын бақылау
 - E) Науқасты басқа бөлмеге апару
10. Таңғышты ауыстырудың ең басты себебі неде?
- A) Науқастың ыңғайсыздығы
 - B) Таңғыштың сулануы
 - C) Науқастың көңіл-күйі
 - D) Жараның жазылу мерзімі
 - E) Науқастың туыстарының өтініші
11. Қан кету кезінде қандай алғашқы көмек көрсету керек?
- A) Науқасты тыныштандыру
 - B) Жараға су құю
 - C) Жараны жуу
 - D) Тығыз таңғыш салу
 - E) Жараны ашық қалдыру
12. Жарақаттан кейін мейіргерлік күтімде антибиотиктерді қолданудың мақсаты не?
- A) Ауырсынуды басу
 - B) Инфекцияның алдын алу
 - C) Науқастың көңіл-күйін көтеру
 - D) Науқасты тамақтандыру
 - E) Науқасты операцияға дайындау
13. Науқастың жарақатының жазылу процесін бақылау кезінде неге назар аудару керек?
- A) Тек ауырсыну деңгейі
 - B) Жараның түсі мен ісінуі

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 35 беті

- С) Науқастың тамақтану әдеттері
 - D) Науқастың психологиялық жағдайы
 - E) Науқастың жату орны
14. Жарақаттан кейінгі науқасқа қандай жаттығулар жасау ұсынылады?
- A) Тек жату
 - B) Динамикалық жаттығулар
 - C) Күшті жаттығулар
 - D) Тек созылу жаттығулары
 - E) Ойын жаттығулары
15. аңғышты қандай жағдайда ауыстыру керек?
- A) Науқастың сұрауымен
 - B) Жараның сулануы
 - C) Науқастың үйде болуы
 - D) Науқастың ұйқысы
 - E) Науқастың көңіл-күйі
16. Алғашқы медициналық көмектің тиімділігі неден тәуелді?
- A) Науқастың жасы
 - B) Уақытында көрсетілген көмек
 - C) Науқастың психологиялық жағдайы
 - D) Науқастың тамақтануы
 - E) Науқастың туыстары
17. Науқастың күйін жақсарту үшін не қажет?
- A) Тек тыныштық
 - B) Психологиялық және физикалық қолдау
 - C) Ауыр жаттығулар
 - D) Дәрі-дәрмек
 - E) Ауруханадан шығару
18. Жараның инфекциясының белгілері қандай?
- A) Жараның кеуіп қалуы
 - B) Жараның қызаруы, ісінуі
 - C) Науқастың тыныштықта болуы
 - D) Жараның тез жазылуы
 - E) Жараның жұқпалы болмауы
19. Жарақаттан кейін пациентті бақылау кезеңі қанша?
- A) 1-2 күн
 - B) 3-5 күн
 - C) 1 апта
 - D) 2 апта
 - E) 1 ай
20. Науқастың жарасына қандай антисептиктерді қолдануға болады?
- A) Тек су
 - B) Йод ерітіндісі
 - C) Сұйық сабын
 - D) Көк шай
 - E) Пайдалануға болмайтын заттар

Жауаптар:

1. D

2. B

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 36 беті

3. B	12. B
4. B	13. B
5. B	14. B
6. A	15. B
7. B	16. B
8. C	17. B
9. B	18. B
10. B	19. A
11. D	20. B

Ситуациялық есеп:

35 жастағы Дәурен, автокөлік апатына ұшырағаннан кейін, ауруханаға жеткізілді. Оның денесінде бірнеше жарақат бар: оң аяғында сынық, сол қолында терең жара, сонымен қатар, басынан жеңіл ми жарақаты алынған. Науқас жедел медициналық көмек көрсетілгеннен кейін травматология бөлімшесіне жатқызылды.

Науқастың жағдайы:

- Ауырсыну сезімі: 8/10 балл
- Жарақат алған жерде қан кету байқалады
- Дене температурасы: 37.2°C
- Жүрек соғысы: минутына 110 рет

Сұрақтар:

1. Науқастың жағдайын бағалау:
 - Дәуреннің ауырсыну деңгейін қалай бағалайсыз? Ауырсынуды басқару үшін қандай шаралар қолданылуы керек?
 - Жарақат алған аймақты тексеру кезінде қандай белгілерді байқау керек?
2. Алғашқы көмек:
 - Науқасқа алғашқы көмек көрсету барысында қандай әрекеттерді жүзеге асыру қажет?
 - Қан кетуді тоқтату үшін қандай әдістерді қолдану керек?
3. Гигиеналық күтім:
 - Жарақаттан кейінгі гигиеналық күтімді ұйымдастыру бойынша қандай шараларды қабылдайсыз?

9 – сабақ

1. Тақырып: Жарақаттан кейінгі науқастарға және қантамырында патологиясы бар науқастарға мамандандырылған күтім және бақылау.

2. Мақсаты: Жарақаттан кейінгі науқастарға және қантамырында патологиясы бар науқастарға мамандандырылған күтім және бақылауды үйрету.

3. Студент білуі тиіс:

- Жарақаттың механикалық, химиялық, термиялық және электрлік түрлері.
- Әрбір жарақат түріне тән белгілер мен симптомдар.
- Алғашқы медициналық көмектің кезеңдері (қан тоқтату, жараны таңу, инфекцияның алдын алу).
- Алғашқы көмек көрсету әдістері мен құралдары.
- Тромбоз, варикоз, эмболия, артериялық гипертензия.
- Бұл аурулардың клиникалық белгілері, диагностикасы және емдеу әдістері.
- Науқастың жағдайын бағалау (жүрек соғысы, қан қысымы, температура, ауырсыну деңгейі).

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 37 беті	

- Ауырсынуды басқару және дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету.
- Жаттығулар мен физикалық терапияның маңызы.
- Науқастың функционалды жағдайын қалпына келтіру.
- Науқастың психологиялық жағдайын бағалау.
- Эмоционалды қолдау көрсету әдістері.

Студент істей білуі тиіс

- Пульс, қан қысымы, температура, ауырсыну деңгейін өлшеу.
- Науқастың жағдайын құжаттау.
- Жарақаттанған науқасқа дұрыс алғашқы көмек көрсету.
- Инфекцияның алдын алу үшін жараны таңу.
- Анальгетиктер мен антибиотиктерді белгіленген мөлшерде қолдану.
- Дәрі-дәрмек енгізу әдістерін меңгеру (инъекция, пероральді).
- Науқастың жеке жағдайына сәйкес жаттығуларды жоспарлау.
- Динамикалық жаттығулар мен гимнастиканы ұйымдастыру.
- Науқастың эмоционалды жағдайын бақылау.
- Науқасқа қажетті психологиялық қолдау көрсету, жағымды атмосфера қалыптастыру.
- Реабилитация бағдарламасын құру және жүзеге асыру.
- Науқастың күнделікті өміріне оралуын жеңілдету.

4. Негізгі сұрақтар:

- Науқастың ауырсынуын басқару әдістері қандай?
- Жара күтіміндегі асептикалық қағидаларды қалай сақтау керек?
- Қантамыр ауруларының профилактикасына қандай шаралар кіреді?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды колдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиалық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Жарақаттың қандай түрі термиялық жарақат болып табылады?
 - А) Тілінген жара
 - В) Жарақат
 - С) Күйік
 - D) Жыртылған жара
 - E) Тістелген жара
2. Алғашқы көмек көрсету кезіндегі ең маңызды әрекет?
 - А) Жараны таңу
 - В) Қан тоқтату
 - С) Дәрі беру
 - D) Науқасты тыныштандыру
 - E) Ауырсынуды басу
3. Қантамыр ауруларының қандай түрі тромбообразование себепші?
 - А) Гипертония
 - В) Варикоз
 - С) Инсульт
 - D) Атеросклероз

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 38 беті

- E) Эмболия
- 4. Науқастың пульсін өлшеу кезінде неге назар аудару керек?
 - A) Температура
 - B) Ритм мен жиілік
 - C) Ауырсыну деңгейі
 - D) Салмақ
 - E) Жүрек соғысы
- 5. Науқастың жағдайын бағалау үшін қажет белгілер?
 - A) Пульс, қан қысымы
 - B) Салмақ, бой
 - C) Ауырсыну, зейін
 - D) Ойлау қабілеті
 - E) Тыныс алу
- 6. Жарақаттан кейінгі алғашқы хирургиялық тазалау қай кезде жүргізіледі?
 - A) 1-2 күннен кейін
 - B) Науқастың жағдайы нашарлаған кезде
 - C) Жарақат алғаннан кейін дереу
 - D) 5-7 күннен кейін
 - E) Жараның іріңдеуі кезінде
- 7. Науқасқа анальгетиктер енгізу кезінде не маңызды?
 - A) Дозаны жоғарылату
 - B) Науқастың жағдайын бақылау
 - C) Дәрі-дәрмекті араластыру
 - D) Науқасты қорқыту
 - E) Күнде беру
- 8. Физикалық терапияның басты мақсаты?
 - A) Науқастың ауруын нашарлату
 - B) Ауырсынуды күшейту
 - C) Функционалды қабілеттерді қалпына келтіру
 - D) Науқасты жұмысқа орналастыру
 - E) Психологиялық жағдайды бұзу
- 9. Науқасқа психологиялық қолдау көрсетудің тиімді әдісі?
 - A) Науқасты жалғыз қалдыру
 - B) Эмоцияларын елемей
 - C) Сұрақтар қою және тыңдау
 - D) Сұрақтарды шектеу
 - E) Науқасты қорқыту
- 10. Жарақат алған науқасқа таңу процесінде не маңызды?
 - A) Жараны жауып тастау
 - B) Таңғыштың құрғақ болуы
 - C) Науқасты ауырсындыру
 - D) Жараны ашық қалдыру
 - E) Таңғышты өте қатты байлау
- 11. Күйік жарақатын емдеу кезінде не маңызды?
 - A) Суық суға салу
 - B) Тез арада таңу
 - C) Инфекцияның алдын алу
 - D) Дәрі-дәрмектерді елемей
 - E) Жараны сипау

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 39 беті

12. Тромбоздың негізгі себебі?
 - А) Артериялық гипертензия
 - В) Физикалық белсенділіктің болмауы
 - С) Дұрыс тамақтанбау
 - D) Стресс
 - E) Инфекция
13. Науқасқа реабилитациялық шараларды ұйымдастыру кезінде не қажет?
 - А) Науқасты тастап кету
 - В) Жаттығуларды жоспарлау
 - С) Науқасқа қолдау көрсетпеу
 - D) Оны психологиялық тұрғыдан қысым жасау
 - E) Ауырсынуды күшейту
14. Салмақты бақылау не үшін маңызды?
 - А) Ауырсынуды елемеу
 - В) Науқастың жағдайын анықтау
 - С) Тек дәрі-дәрмектерді жазу
 - D) Науқасты тексерусіз жіберу
 - E) Тек қозғалуға назар аудару
15. Жарақаттан кейінгі мейіргерлік күтімде не маңызды?
 - А) Науқасты жалғыз қалдыру
 - В) Дәрі-дәрмек беруді елемеу
 - С) Инфекцияның алдын алу
 - D) Ауырсынуды күшейту
 - E) Жараны ашық қалдыру
16. Алғашқы хирургиялық тазалау кезінде неге назар аудару керек?
 - А) Жараны жабу
 - В) Дәрі-дәрмек беру
 - С) Асептиканы сақтау
 - D) Науқастың ауырсынуын күшейту
 - E) Науқасты бір жерге отырғызу
17. Кез келген жарақатқа алғашқы көмек көрсету кезеңі?
 - А) Науқасты тыныштандыру
 - В) Жараны жабу
 - С) Қан тоқтату
 - D) Дәрі беру
 - E) Науқасты жедел жәрдем шақыру
18. Науқастың физикалық реабилитациясына қандай жаттығулар кіреді?
 - А) Ауырсынуды күшейтетін
 - В) Динамикалық және статикалық
 - С) Тек отыру
 - D) Жатпайтын
 - E) Кездейсоқ
19. Психологиялық қолдау көрсету кезінде не маңызды?
 - А) Науқасты тындау
 - В) Науқасты жек көру
 - С) Эмоцияларын елемеу
 - D) Сұрақтарға жауап бермеу
 - E) Науқасты қорқыту
20. Науқастың жағдайын бақылау кезінде не маңызды?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 40 беті

- А) Тек ауырсыну деңгейін тексеру
- В) Пульс, қан қысымы, температура
- С) Науқастың пікірін елемей
- D) Жарақатты тексермеу
- E) Науқасты жалғыз қалдыру

Жауаптар:

1. С	11. С
2. В	12. В
3. В	13. В
4. В	14. В
5. А	15. С
6. С	16. С
7. В	17. С
8. С	18. В
9. С	19. А
10. В	20. В

Ситуациялық есеп:

35 жастағы Асылбек, жол-көлік апатына ұшырап, оң аяғы мен жамбас сүйегінің жарақатымен жедел медициналық көмекке жеткізілді. Науқастың жарақатынан қан кету байқалды, және жедел жәрдем келгенше оған алғашқы көмек көрсетілді. Жарақат алғаннан кейін науқас стационарға орналастырылды.

Науқастың жағдайы:

- Пульс – 120 соққы/мин, қан қысымы – 90/60 мм рт. ст.
- Жараның айналасы қызарып, ісініп тұр.
- Ауырсыну деңгейі – 8 балл (10 балдық шкала бойынша).
- Науқас психологиялық жағынан қобалжулы, қорқынышты сезінеді.

Сұрақтар:

1. Науқастың күтімін ұйымдастыруда қандай басымдықтар қою қажет?
2. Жарақаттан кейінгі бақылау кезеңінде мейіргердің негізгі міндеттері қандай?
3. Науқастың психологиялық күйін жақсарту үшін қандай шаралар қолдану керек?
4. Физикалық реабилитацияда қандай жаттығуларды енгізу ұсынылады?
5. Инфекцияның алдын алу үшін қандай шаралар қабылдануы тиіс?

10 – сабақ

1. Тақырып: Диагностикалық және скринингтік зерттеулер.

2. Мақсаты: Диагностикалық және скринингтік зерттеулердің негізгі мақсаты – науқастардың денсаулығын бағалау, аурулардың ерте кезеңдерін анықтау және тиімді емдеу шараларын жоспарлау.

3. Студент білуі тиіс:

- Диагностикалық және скринингтік зерттеулердің айырмашылықтары.
- Негізгі диагностикалық әдістер: лабораторлық, аспаптық, визуализациялық зерттеулер.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 41 беті

- Скринингтік зерттеулердің мақсаты және қолданылу аясы.
- Зерттеулердің көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері.
- Зерттеудің нәтижелерін интерпретациялау принциптері.
- Зерттеу жүргізу барысында мейіргердің рөлі.
- Әлемдегі скринингтік бағдарламалардың мысалдары.
- Скринингтік зерттеулердің тиімділігі мен қауіпсіздігі.
- Диагностикалық және скринингтік зерттеулер бойынша клиникалық хаттамалардың маңызы.
- Зерттеу нәтижелерін тіркеу мен бақылау әдістері.
- Пациенттерге зерттеу туралы ақпарат беру.
- Зерттеуге дайындық және процедуралар барысында пациентті қолдау.

Студент істей білуі тиіс:

- Диагностикалық және скринингтік зерттеулерді жоспарлау.
- Пациенттерді зерттеуге дайындау.
- Лабораторлық зерттеулер (қан, зәр, т.б.) жүргізу.
- Аспаптық зерттеулерде (УДЗ, рентген, МРТ) науқасты дайындау.
- Зерттеу нәтижелерін интерпретациялау.
- Нәтижелер бойынша мейіргерлік шешімдер қабылдау.
- Пациенттерге зерттеу барысында түсінікті ақпарат беру.
- Қажет болған жағдайда пациенттің эмоционалдық жағдайын басқару.
- Нәтижелерді медициналық құжаттамада дұрыс тіркеу.
- Зерттеу нәтижелері бойынша дәрігерге хабарлау.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Скринингтің негізгі принциптерін атаңыз және олардың маңыздылығын түсіндіріңіз.
2. Скринингтің қандай түрлері бар және олардың әрқайсысының мақсаты неде?
3. Скринингтің артықшылықтары мен кемшіліктерін салыстырыңыз.
4. Тиімді скринингтік бағдарламаны ұйымдастыру үшін қандай талаптар қойылады?
5. Еуропадағы скринингтік компаниялардың мысалдарын келтіре отырып, олардың жұмысындағы ерекшеліктерді талқылаңыз.

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды колдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан колдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Диагностикалық зерттеу дегеніміз не?
 - А) Науқастың жалпы жағдайын бағалау
 - В) Ауруды анықтау үшін қолданылатын әдіс
 - С) Науқастың денсаулығын жақсарту
 - D) Профилактикалық шараларды жүргізу
 - E) Науқастың емделу барысын бақылау
2. Скринингтік зерттеулердің негізгі мақсаты қандай?
 - А) Аурудың ауырлығын анықтау
 - В) Сырқатты анықтау және алдын алу
 - С) Емдеу нәтижелерін бағалау

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 42 беті

- D) Науқастың өмір сүру сапасын арттыру
 - E) Психологиялық жағдайын зерттеу
3. Қандай зерттеу түрі визуализациялық зерттеулерге жатады?
- A) Қан анализі
 - B) УДЗ (ультрадыбыстық зерттеу)
 - C) Зәр анализі
 - D) ЭКГ (электрокардиография)
 - E) Бактериологиялық зерттеу
4. Скринингтік зерттеу барысында қандай факторлар ескерілуі тиіс?
- A) Науқастың жасы мен жынысы
 - B) Науқастың отбасы жағдайы
 - C) Науқастың білім деңгейі
 - D) Науқастың жұмыс орны
 - E) Науқастың физикалық белсенділігі
5. Зерттеуді жүргізер алдында науқастың дайындығы қандай?
- A) Тек лабораториялық зерттеулер үшін
 - B) Әр түрлі зерттеулерге дайындық
 - C) Зерттеу нәтижелерін тексеру
 - D) Науқастың психологиялық дайындығы
 - E) Зерттеудің жекелеген кезеңдері
6. Лабораторлық зерттеулерді жүргізген кезде мейіргердің рөлі қандай?
- A) Тек анализдерді жіберу
 - B) Науқастың жай-күйін бақылау
 - C) Зерттеу нәтижелерін интерпретациялау
 - D) Зерттеу жүргізу процесін бақылау
 - E) Науқасқа дәрі беру
7. Диагностикалық зерттеудің нәтижелерін интерпретациялаудың маңызы неде?
- A) Науқастың психологиялық жағдайын бағалау
 - B) Емдеу тактикасын анықтау
 - C) Науқастың физикалық белсенділігін жақсарту
 - D) Науқастың денсаулығын жақсарту
 - E) Профилактикалық шараларды жүргізу
8. Қандай зерттеу әдісі пациенттің дене температурасын өлшеуге жатады?
- A) Лабораторлық зерттеу
 - B) Аспаптық зерттеу
 - C) Визуализациялық зерттеу
 - D) Физикалдық зерттеу
 - E) Скринингтік зерттеу
9. Пациенттерге ақпарат беру барысында қандай принциптерді сақтау қажет?
- A) Тек медициналық терминологияны қолдану
 - B) Түсінікті және қолжетімді ақпарат беру
 - C) Науқастың эмоцияларын елемей
 - D) Науқастың жекелеген мәліметтерін жариялау
 - E) Науқасты дәрігермен қарсы қоймау
10. Зерттеу нәтижелерін тіркеу барысында мейіргер не істеуі тиіс?
- A) Нәтижелерді құпия сақтау
 - B) Нәтижелерді дәл әрі түсінікті жазу
 - C) Нәтижелерді тек дәрігерге көрсету
 - D) Нәтижелерді ешқандай ескертусіз жазу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 43 беті

- Е) Нәтижелерді кейінге қалдыру
- 11. Скринингтік зерттеулердің тиімділігін арттыру үшін не қажет?
 - А) Зерттеу барысында науқастың демалуын қамтамасыз ету
 - В) Зерттеудің нәтижелерін жасыру
 - С) Науқастың мотивациясын арттыру
 - D) Зерттеу процесін жылдамдату
 - Е) Тек дәрігердің қатысуын талап ету
- 12. Диагностикалық зерттеу нәтижелерінің маңыздылығы неде?
 - А) Науқастың физикалық белсенділігін төмендету
 - В) Ауруды ерте анықтау және емдеу
 - С) Науқастың психологиялық жағдайын нашарлату
 - D) Емдеу жоспарын жасау
 - Е) Науқастың қаржылық жағдайын жақсарту
- 13. Қандай жағдайларда скринингтік зерттеулер жүргізілмейді?
 - А) Науқаста ауыр созылмалы ауру болса
 - В) Науқастың жасы 18-ден асқанда
 - С) Науқастың денсаулығы тұрақты болса
 - D) Науқастың тұрғылықты жері анық болса
 - Е) Науқас спортпен айналысса
- 14. Диагностикалық зерттеулердің түрлері қандай?
 - А) Лабораторлық, аспаптық, визуализациялық
 - В) Тек лабораторлық зерттеулер
 - С) Тек визуализациялық зерттеулер
 - D) Тек аспаптық зерттеулер
 - Е) Тек клиникалық зерттеулер
- 15. Зерттеу нәтижелері бойынша мейіргер не істеуі тиіс?
 - А) Нәтижелерді науқасқа жариялаудан бас тарту
 - В) Нәтижелерді дәрігерге хабарлау
 - С) Нәтижелерді елемей
 - D) Нәтижелерді ешкімге көрсету
 - Е) Нәтижелерді жасыру
- 16. Скринингтік зерттеулер кезінде науқас неге дайындалуы тиіс?
 - А) Зерттеуге ешқандай дайындықсыз келуге
 - В) Зерттеу алдында тамақтанбау
 - С) Зерттеуге тек дәрігердің айтуымен келу
 - D) Зерттеу барысында белсенді болу
 - Е) Зерттеу нәтижелерін елемей
- 17. Скринингтік зерттеулердің өткізілуін кім бақылайды?
 - А) Тек дәрігер
 - В) Мейіргер және дәрігер
 - С) Тек лаборант
 - D) Науқас өзі
 - Е) Тек медициналық көмек көрсету ұйымы
- 18. Зерттеу жүргізу барысында мейіргердің рөлі неде?
 - А) Тек анализдерді жинау
 - В) Науқасты жан-жақты зерттеу
 - С) Науқастың психологиялық жағдайын елемей
 - D) Зерттеу нәтижелерін жариялау
 - Е) Зерттеудің қателіктерін жасыру

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	32 беттің 44 беті

19. Диагностикалық зерттеулердің маңызы неде?

- А) Аурудың алдын алу
- В) Науқастың физикалық жағдайын нашарлату
- С) Науқастың эмоционалдық жағдайын нашарлату
- D) Аурудың диагнозын анықтау
- E) Емдеуді кешіктіру

20. Зерттеудің жүргізу ережелері не үшін қажет?

- А) Зерттеуді жекелеген жағдайларда елемей
- В) Зерттеудің тиімділігін арттыру
- С) Зерттеу нәтижелерін жасыру
- D) Науқастың дайындықсыз келуі
- E) Зерттеуді ұйымдастырудан бас тарту

Жауаптар:

1. В	11. С
2. В	12. В
3. В	13. А
4. А	14. А
5. В	15. В
6. В	16. В
7. В	17. В
8. D	18. В
9. В	19. D
10. В	20. В

Ситуациялық есеп:

40 жастағы Наурыз есімді науқас соңғы бірнеше ай ішінде үнемі шаршау мен әлсіздік сезінген. Ол сонымен қатар бас айналуы мен жүрек соғуында өзгерістерді байқаған. Наурыз өзінің медициналық тарихында гипертония ауруы бар екенін атап өтті, бірақ соңғы уақытта дәрі-дәрмектерін уақтылы қабылдамаған.

Наурыз дәрігерге тексерілуге келді, дәрігер оған жан-жақты тексеруден өту үшін бірнеше диагностикалық зерттеулерді (қан анализі, ЭКГ, УДЗ) және скринингтік зерттеулерді (гипертензияға байланысты асқынуларды тексеру үшін) тағайындады.

Наурыз зерттеулерге дайындалу барысында мейіргер оған қажетті ақпаратты берді. Зерттеулер кезінде Наурыз стресс сезініп, мейіргер оған тыныштандыратын әдістерді көрсетті. Зерттеулердің нәтижелері шыққан соң, мейіргер науқасқа нәтиже бойынша түсіндірме берді және дәрігерге хабарлады.

Сұрақтар:

1. Наурыздың жағдайын бағалағанда мейіргер қандай факторларды ескеруі тиіс?
 - Науқастың жасы мен жынысы
 - Медициналық тарихы (гипертония)
 - Зерттеу нәтижелері

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 45 беті

1. Тақырып: Науқастың жағдайын бағалау және шұғыл көмек көрсету.

2. Мақсаты: Науқастың жағдайын дұрыс бағалау арқылы шұғыл медициналық көмекті тиімді және уақтылы көрсетуді үйрету.

3. Студент білуі тиіс:

- Жүрек-қан тамырлары жүйесін, тыныс алу жүйесін, жүйке жүйесін тексеру.
- Науқастың өмірлік көрсеткіштерін (пульс, қан қысымы, температура) өлшеу.
- Науқастың тарихы мен симптомдарын жинау.
- Жүрек тоқтауы, инсульт, анафилактикалық шок, жарақат, қан кету.
- Науқастың шұғыл көмек қажет ететін жағдайларын анықтау.
- Алғашқы медициналық көмек көрсету кезеңдері.
- Жүрек-өкпе реанимациясының (ЖӨР) принциптері.
- Дәрі-дәрмектер мен манипуляцияларды қолдану.
- Стресс және қорқыныш деңгейі.
- Психоэмоционалдық қолдау көрсету әдістері.
- Науқастың жағдайына қарай тасымалдау әдістері.
- Жолда көмек көрсету.

Студент істей білуі тиіс:

- Науқастың жағдайын жылдам және тиімді бағалау.
- Науқасқа шұғыл медициналық көмек көрсету кезінде дұрыс шешім қабылдау.
- Жүрек-өкпе реанимациясын (ЖӨР) жүзеге асыру.
- Науқастың психологиялық қолдауын қамтамасыз ету.
- Шұғыл жағдайда науқасты қауіпсіз тасымалдау және клиникаға жеткізу.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Науқаспен байланыс жасауда қандай әдістерді қолдану тиімді?
2. Мейіргерлік құжаттама не үшін маңызды?
3. Жаңа мәселелердің алдын алу үшін мейіргерлер қандай шараларды қабылдауы керек?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Науқастың жағдайын бағалау кезінде бірінші кезекте не тексеріледі?
 - a) Температура
 - b) Пульс
 - c) Жүрек соғысының ритмі
 - d) Қан қысымы
 - e) Тыныс алу
2. Жүрек тоқтаған науқасқа қандай шұғыл көмек көрсету қажет?
 - a) Жарақатты таңу
 - b) Жүрек-өкпе реанимациясы (ЖӨР)
 - c) Седативтер беру
 - d) Тыныс алу жолдарын ашу
 - e) Ауыздан су беру
3. Анафилактикалық шок белгілері қандай?

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 46 беті

- a) Дене қызуының көтерілуі
 - b) Кенеттен пайда болған терінің бөртпелері
 - c) Жүрек соғысының төмендеуі
 - d) Күшті жөтел
 - e) Барлық жауаптар дұрыс
4. Науқастың өмірлік көрсеткіштерін тексеру үшін қандай құралдар қажет?
 - a) Стетоскоп және термометр
 - b) Пульсоксиметр
 - c) Клапандық жастық
 - d) Дәрі-дәрмек
 - e) а және b
 5. Науқас жедел тыныс алу қиыншылығына шағымданса, бірінші не істеу керек?
 - a) Дәрі беру
 - b) Тыныс алу жолдарын тексеру
 - c) Науқасты отыруға отырғызу
 - d) Пульс тексеру
 - e) Жартылай отыру позициясын қабылдау
 6. Жарақат алған науқасқа қандай алғашқы көмек көрсету керек?
 - a) Жараны ашып көрсету
 - b) Қан тоқтату
 - c) Науқасты емдеу орталығына апару
 - d) Дәрі беру
 - e) Бос жатқызып қою
 7. Шұғыл көмек көрсету кезінде қандай ақпарат жинау қажет?
 - a) Науқастың тарихы мен симптомдары
 - b) Науқастың туыстарының телефоны
 - c) Науқастың жасы мен жынысы
 - d) Барлық жауаптар дұрыс
 - e) Науқастың тамақтану әдеттері
 8. Науқасқа реанимация жүргізу кезінде қан айналымын қалпына келтіру үшін не қажет?
 - a) Жүрек массажы
 - b) Ингаляция
 - c) Жараны таңу
 - d) Жаттығу терапиясы
 - e) Су беру
 9. Науқастың психологиялық жағдайын бағалау кезінде қандай факторларды ескеру керек?
 - a) Стресс деңгейі
 - b) Науқастың жынысы
 - c) Науқастың жасы
 - d) Салмақ
 - e) Тұрақты аурулары
 10. Шұғыл жағдайда науқасты тасымалдау кезінде неге назар аудару қажет?
 - a) Науқастың қалыпты позициясы
 - b) Науқастың есту қабілеті
 - c) Науқастың эмоционалдық жағдайы
 - d) Науқастың дене салмағы
 - e) Науқастың қызығушылықтары
 11. Науқастың жүрек соғуы минутына 40 соққы болса, бұл не деп аталады?
 - a) Тахикардия

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 47 беті

- b) Брадикардия
 - c) Аритмия
 - d) Фибрилляция
 - e) Синус тахикардиясы
12. Шұғыл көмек көрсеткенде қандай мәліметтерді жазып алу маңызды?
- a) Науқастың аты-жөні
 - b) Көмек көрсету уақыты
 - c) Жасалған манипуляциялар
 - d) Науқастың реакциясы
 - e) Барлық жауаптар дұрыс
13. Науқастың тыныс алу жолдарын ашу үшін не жасау қажет?
- a) Науқастың басын артқа еңкейту
 - b) Науқасты жедел жәрдемге апару
 - c) Оған су беру
 - d) Тыныс алу жолдарын тексеру
 - e) Жаяу жүгіріп көмек шақыру
14. Ауыр қан кету кезінде қандай алғашқы көмек көрсету қажет?
- a) Таза таңғышты қолдану
 - b) Бұрау қою
 - c) Науқасты отыруға отырғызу
 - d) Дәрі беру
 - e) Науқасты тыныштандыру
15. Науқастың жағдайын бағалау кезінде кімнен ақпарат алу қажет?
- a) Науқастың туысқандарынан
 - b) Науқас өзінің симптомдарын айтады
 - c) Науқастың тарихын қарай отырып
 - d) a және b
 - e) b және c
16. Науқасқа шұғыл көмек көрсету барысында не маңызды?
- a) Тез әрекет ету
 - b) Науқастың эмоционалды жағдайы
 - c) Дәрі-дәрмектерді қолдану
 - d) Науқасты көтеру
 - e) Сұрақ қою
17. Науқастың қан қысымы 90/60 мм рт. ст. болса, бұл не деп аталады?
- a) Нормотензия
 - b) Гипотензия
 - c) Гипертензия
 - d) Артериялық гипертония
 - e) Брадикардия
18. Жүрек-өкпе реанимациясында (ЖӨР) не істеледі?
- a) Жараны таңу
 - b) Кеуде қуысына массаж жасау
 - c) Науқасты тыныштандыру
 - d) Науқасқа су беру
 - e) Оған отыруға көмектесу
19. Жедел жағдайларда алғашқы көмекті кім көрсетуі мүмкін?
- a) Тек дәрігерлер
 - b) Мейірбикелер, фельдшерлер, дәрігерлер

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 48 беті

- c) Тек мейірбикелер
 d) Тек туысқандар
 e) Тек жедел жәрдем қызметкерлері
20. Жарақаттан кейінгі науқасқа не қажет?
- a) Тыныштық пен демалу
 b) Дәрі-дәрмектер беру
 c) Тамақтандыру
 d) Бәрі
 e) Тек су беру

Жауаптар:

1. b	12. e
2. b	13. a
3. e	14. b
4. e	15. d
5. c	16. a
6. b	17. b
7. d	18. b
8. a	19. b
9. a	20. d
10. a	
11. b	

Ситуациялық есеп:

Науқас 65 жастағы әйел, үйде кенеттен басының қатты ауырғанын сезінген. Ол жедел жәрдем шақырған, ал дәрігерлер келгенде науқас есінен танып, денесінің оң жағында әлсіздік байқалған. Науқас сөйлей алмайды, бірақ оның беті сол жаққа қарай қисайған. Дәрігерлер науқасты жедел түрде ауруханаға жеткізді.

Сұрақтар

Науқастың жағдайын бағалау үшін қандай алғашқы әрекеттерді жасау керек?
 Науқастың өмірлік көрсеткіштерін (қан қысымы, пульс, тыныс алу) қалай тексеру керек?
 Науқастың жағдайына сәйкес қандай шұғыл көмек көрсету қажет?
 Егер науқас инсультпен ауырып жатса, қандай әрекеттерді орындау керек?
 Сіздің іс-әрекетіңізді медициналық командамен қалай үйлестіруге болады?
 Науқастың туысқандарының қатысуы қандай ақпараттар беруі мүмкін?

12 – сабақ

- 1. Тақырып:** Күтімді қажет ететін науқастарға арналған тамақтану пирамидасы.
- 2. Мақсаты:** Студенттерді тамақтану пирамидасының концепциясымен таныстыру және оны науқастарды күтуде қалай қолдануға болатынын түсіндіру
- 3. Студент білуі тиіс:**
- Пирамиданың әр қабатында қандай азық-түліктер мен топтар бар екенін білу.
 - Пирамиданың әр деңгейінде азық-түліктердің ұсынылатын мөлшерін анықтау.
 - Науқастардың денсаулығын жақсартуда дұрыс тамақтанудың рөлі.
 - Тамақтану пирамидасының артықшылықтарын түсіну.

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 49 беті	

- Әр түрлі аурулар (жүрек аурулары, диабет, асқазан-ішек жолдары аурулары) бойынша диеталық ұсыныстар.

- Науқастардың жеке қажеттіліктерін ескеру (мысалы, калория, белок, майлар, көмірсулар).

Студент істей білуі тиіс:

- Науқастың диагнозына және қажеттіліктеріне негізделген теңгерімді тамақтану жоспарын жасау.

- Пирамиданы қолдана отырып, әрбір тамақтану үшін ұсынылатын тағамдарды таңдау.

- Науқастармен тамақтану жоспарын талқылау және оларды ынталандыру.

- Азық-түлік аллергиялары мен шектеулерді ескеру.

- Науқастарға және олардың туысқандарына дұрыс тамақтану мен денсаулық үшін маңызды ақпарат беру.

- Теңгерімді тамақтанудың практикалық аспектілерін түсіндіру.

- Науқастың тамақтану режимінің тиімділігін бағалау.

- Науқастың денсаулығы мен жағдайындағы өзгерістерді бақылау.

- Тамақтанудың әсерін науқастың жалпы жағдайына қалай әсер ететінін түсіну.

- Науқастардың тамақтануын түзету немесе өзгерту қажеттілігін анықтау.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Созылмалы аурулары бар пациенттер үшін рационды құрудың негізгі принциптері қандай?

2. Пациенттер үшін мәзірді құрастыру кезінде қандай тағамдарды пайдаланбау керек?

3. Пациенттің ылғалдану деңгейін және сұйықтыққа қажеттілігін қалай бағалауға болады?

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиялық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер: Соңғы бетті қараңыз.

7. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Тамақтану пирамидасының негізі қандай өнімдерден тұрады?

- А) Жемістер мен көкөністер

- В) Нан, дәнді дақылдар

- С) Сүт өнімдері

- D) Құнарлы майлар

- E) Десерттер

2. Тамақтану пирамидасының жоғарғы деңгейінде не болуы тиіс?

- А) Көкөністер

- В) Тұз

- С) Сусындар

- D) Салаттар

- E) Салмақты жоғалтуға арналған өнімдер

3. Күнделікті қанша порция жеміс-жидек ұсынылады?

- А) 1-2 порция

- В) 2-3 порция

- С) 3-4 порция

- D) 4-5 порция

- E) 5-6 порция

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	32 беттің 50 беті

4. Тамақтану пирамидасы бойынша, кілегей мен майды қандай мөлшерде тұтыну керек?
 - А) Көп
 - В) Орташа
 - С) Аз
 - D) Жиі
 - E) Шамалы
5. Күтімді қажет ететін науқастар үшін қандай тағамдар аса маңызды?
 - А) Тәттілер
 - В) Тұзды тағамдар
 - С) Белокқа бай тағамдар
 - D) Жемістер мен көкөністер
 - E) Құнарлы майлар
6. Тамақтану пирамидасында дәнді дақылдардың рөлі қандай?
 - А) Энергия көзі
 - В) Аурулардың алдын алу
 - С) Салмақты арттыру
 - D) Имунитетті төмендету
 - E) Көмірсулардың қайнар көзі
7. Тамақтану пирамидасының қандай деңгейі белоктарға бай өнімдерге арналған?
 - А) Негізгі деңгей
 - В) Ортаңғы деңгей
 - С) Жоғарғы деңгей
 - D) Төменгі деңгей
 - E) Теңгерімді деңгей
8. Науқас үшін тамақтану жоспарының маңызы неде?
 - А) Тек дәмді тағамдарды таңдау
 - В) Салмақты арттыру
 - С) Денсаулықты жақсарту
 - D) Уақытты үнемдеу
 - E) Тек шектеулерді сақтау
9. Күнделікті тамақтану үшін қанша су ішуді ұсынамыз?
 - А) 1 литр
 - В) 2 литр
 - С) 3 литр
 - D) 4 литр
 - E) 5 литр
10. Дәрумендер мен минералдар үшін қандай өнімдер ұсынылады?
 - А) Тек ет өнімдері
 - В) Жемістер мен көкөністер
 - С) Тұзды тағамдар
 - D) Тек сүт өнімдері
 - E) Бакалея
11. Науқасқа тамақтану пирамидасының принциптерін қалай түсіндіруге болады?
 - А) Дәмді тағамдарды таңдау
 - В) Азық-түліктердің теңгерімділігі
 - С) Көп тамақ жеу
 - D) Диетаны мүлдем ұстанбау
 - E) Барлық өнімдерді тең мөлшерде пайдалану
12. Науқастар үшін тамақтану жоспарын жасағанда неге назар аудару керек?
 - А) Тек дәмділігіне
 - В) Азық-түліктердің бағасына

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 51 беті

- С) Диагнозға және қажеттіліктерге
 - D) Жас ерекшелігіне
 - E) Физикалық белсенділікке
13. Тамақтану пирамидасының қандай элементі калорияны басқаруға көмектеседі?
- A) Көмірсулар
 - B) Майлар
 - C) Протеиндер
 - D) Дәнді дақылдар
 - E) Сусындар
14. Науқастардың дұрыс тамақтануын бақылау үшін қандай әдістерді қолдануға болады?
- A) Күнделікті тамақтану күнделігін жүргізу
 - B) Азық-түлік сатып алу тізімін жасау
 - C) Тамақтану туралы кеңес беру
 - D) Физикалық белсенділікті бақылау
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
15. Науқас үшін тамақтану жоспарының өзгеруі қашан қажет?
- A) Науқас денсаулығы жақсарғанда
 - B) Науқастың салмағы өзгергенде
 - C) Аурудың симптомдары пайда болғанда
 - D) Науқас дәмі өзгергенде
 - E) Барлық жауаптар дұрыс
16. Тамақтану пирамидасын пайдалану кезінде қандай қателіктерден аулақ болу керек?
- A) Тек бір өнімге жабысып қалу
 - B) Азық-түліктерді теңгермей пайдалану
 - C) Су ішуді ұмыту
 - D) Барлық жауаптар дұрыс
 - E) Дұрыс тамақтануды елемей
17. Науқасқа берілетін диета кезінде қандай өнімдерді шектеу керек?
- A) Таза су
 - B) Тәттілер мен тұзды тағамдар
 - C) Жемістер мен көкөністер
 - D) Сүт өнімдері
 - E) Дәнді дақылдар
18. Күтімді қажет ететін науқастарға арналған тамақтану жоспарының ұзақтығы қанша болуы тиіс?
- A) Бір апта
 - B) Бір ай
 - C) Науқастың жағдайына байланысты
 - D) Бір жыл
 - E) Тек белгілі бір мерзім
19. Науқас тамақтану пирамидасының принциптерін бұзса, қандай әсерлері болуы мүмкін?
- A) Дене салмағының тұрақтылығы
 - B) Аурулардың дамуы
 - C) Энергияның көбеюі
 - D) Денеңнің сергектілігі
 - E) Жеке қабілеттіліктің артуы
20. Науқасқа тамақтану пирамидасының пайдасын қалай түсіндіруге болады?
- A) Барлық өнімдерді көп жеу
 - B) Тек пайдалы тағамдарды таңдау
 - C) Теңгерімді және әртүрлі тамақтану
 - D) Тек кәмпиттер мен шоколад

O'NTUSTIK QAZAQSTAN MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы	044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	32 беттің 52 беті

- Е) Тек сүт өнімдерін жеу

Жауаптары:

1. B	11. B
2. B	12. C
3. C	13. A
4. C	14. E
5. C	15. E
6. A	16. D
7. B	17. B
8. C	18. C
9. B	19. B
10. B	20. C

Ситуациялық есеп:

65 жастағы Гүлжан апа, диабетпен және гипертониямен ауыратын науқас, ауруханаға түсті. Ол операциядан кейінгі кезеңде және тамақтану режимін түзету қажет. Оның тамақтану әдеттері негізінен жоғары көмірсулы және майлы тағамдарға негізделген, және ол жемістер мен көкөністерді жиі пайдаланбайды. Гүлжан апа операциядан кейінгі қалпына келу кезеңінде тамақтану пирамидасының принциптерін енгізу қажеттілігі туындайды.

Сұрақтар:

Гүлжан апаға тамақтану пирамидасын қалай түсіндіруге болады?

Гүлжан апаның қазіргі тамақтану режимін бағалау үшін қандай әдістерді қолдануға болады?

Гүлжан апаға арналған тамақтану жоспарының негізгі принциптері қандай болуы тиіс?

Диетадағы көмірсулар мен майларды қалай теңестіруге болады? Жемістер мен көкөністердің рөлі қандай?

13- сабақ

1. Тақырып: Ауыр жағдайдағы науқастарды тамақтандыру.

2. Мақсаты: Емдік тағам науқасқа басқа да емдік шаралар кешенімен бірге белгіленетін тағам. Стационарлық немесе емхана жағдайында қолданылады. Емдік тамақтануды дәрігер кеңесі бойынша және оның бақылауымен жүргізіледі, өз бетімен белгіленген тұрақты диета денсаулық үшін қолайсыз жағдайларға ұшыратуы мүмкін

3. Студент білуі тиіс:

- Диетаның маңызы, калориялы мазмұны, қоректік заттардың балансын сақтау.
- Ауыр жағдайдағы науқастың тамақтану қажеттіліктерін, асқазан-ішек жолдарының функциясын, метаболизм деңгейін анықтау.
- Оральді, парентеральді, энтеральді тамақтану әдістерін түсіну.
- Зонд арқылы тамақтандырудың техникасы.
- Науқастың жағдайына байланысты тамақтану жиілігі, порция көлемі, тамақ түрлері.
- Тамақтану кезінде кездесетін қиындықтар (асқазан-ішек жолдарының реакциялары, жұтқыншақ мәселелері) және оларды басқару әдістері.

Студент істей білуі тиіс:

- Науқастың денсаулығын, тамақтану әдеттерін, физикалық күйін және психологиялық жағдайын бағалау.
- Науқастың медициналық тарихы мен қажеттіліктеріне сәйкес диета жоспарлау.
- Науқасқа тамақтандыру әдісін (оралді, зонд арқылы, парентеральді) таңдап, қолдану.
- Тамақтандыру процесінде туындайтын асқынуларды (зақымдану, инфекция) болдырмау және

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казакстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық	044-72/11 () 32 беттің 53 беті	

оларды шұғыл түрде шешу.

- Науқасқа және оның туыстарына тамақтанудың маңыздылығын, диета режимін түсіндіру және қолдау көрсету.

- Науқастың тамақтану реакцияларын, қажеттіліктерін және денсаулық жағдайын бақылау.

4. Негізгі сұрақтар:

1. Медициналық ұйымдарда тағаммен емдеуді ұйымдастыру

2. Емдік тамақтарының міндеттері

3. Жағдайы ауыр науқастарды тамақтандыру

5. Білім берудің және оқытудың әдістері (шағын топтар, пікірталас, жағдайлық есептер, жұптасып жұмыс істеу, презентациялар, кейс-стади және т.б.):

Тақырып бойынша сұрақтарды қолдана отырып, тақырыпты талдау.

Кіші топтармен жұмыс істеу.

ТСО-дан қолдану (ПК, мультимедиалық проектор) сабақ тақырыбын презентациялау.

Ситуациялық есептерді шешу.

Тақырып бойынша тестерді шешу.

6. Әдебиеттер:

Негізгі әдебиеттер:

1. Мамандандырылған медбикелік күтімді ұйымдастыру мед. колледждер мен училищелерге арналған оқу құралы / Н. Ю. Корягина [ж. б.]; ред. басқ. З. Е. Сопина; жауапты ред. С. Қ. Мұратбекова; қаз тіліне ауд. А. Р. Құспанова, Б. Т. Алпыспаева; РФ білім және ғыл. министрлігі. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2015. - 432 бет

2. Алибаева, Г. А. Безопасность и качество в сестринском деле [Текст]: учебное пособие / Г. А. Алибаева, В. А. Петренко, Д. З. Утеулиева. - Қарағанды: Medet Group, 2021. - 220 с.

3. Қаныбеков, А. Емшара және таңу бөлмелерінің мейірбикелерінің іс - әрекеттері: оқулық / А. Қаныбеков, А. Қаныбекова. - Алматы: Эверо, 2017. - 200 бет.

4. Адилова, Л. М. Мейіргердің манипуляциялық әрекетінің алгоритмдері: оқу құралы = Алгоритмы сестринских манипуляций: учебное пособие/- М.: "Литтерра", 2016. - 248 бет

5. С.А. Мухина, И. И. Тарновская «Мейірбикелік іс негіздері» пәніне практикалық басшылық, оқу құралы «ГЭОТАР-Медиа» 2014

Қосымша әдебиеттер:

1. Морозова, Г. И. Медбикелік іс негіздері [Мәтін]: жағдаяттық тапсырмалар: медициналық училищелер мен колледждерге арналған оқу құралы / Г. И. Морозова; жауапты ред. А. М. Садықова; қаз. тіліне ауд. К. О. Даурабаева, Ә. А. Науразбаев. - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2014. - 256 бет.

2. Нурманова, М. Ш. Сборник стандартов сестринских технологий по дисциплине "Основы сестринского дела" - Қарағанды: ЖК "Ақнұр", 2013

7. Бағдарламамен қамтамасыз ету және Интернет ресурс:

1. Пульникова А.В., Имашева Б.С. Сестринский процесс. - Алмата, Каспийский университет, 2020. – 300 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/813/

2. Пульникова А.В., Имашева Б.С. Сестринский процесс. - Алмата, Каспийский университет, 2020. – 300 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/813/

3. Сестринские технологии / Авторский коллектив А. Каныбеков, В.М. Ячменев, Е.Г. Жамметов, Ж. Каныбекова – Алматы: Эверо, 2020 - 304 с. https://www.elib.kz/ru/search/read_book/842/.

8. Бақылау (сұрақтар, тесттер, есептер және т.б) ұсыныстар.

Тесттер:

1. Ауыр жағдайдағы науқастарды тамақтандырудың негізгі принциптері қандай?

- А) Кофеинді сусындарды енгізу
- В) Калориялы және қоректік заттардың балансын сақтау
- С) Сұйық тағамдарды шектеп пайдалану
- D) Тек жеміс-жидектерді жеу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 54 беті

- E) Тек ет өнімдерін жеу
- 2. Науқастың тамақтану қажеттілігін бағалаудағы бірінші қадам не?
 - A) Науқастың салмағын өлшеу
 - B) Науқастың ауру тарихын талдау
 - C) Науқастың психологиялық күйін бағалау
 - D) Тамақтану режимін белгілеу
 - E) Тамақтану түрлерін анықтау
- 3. Қандай тамақтану әдісі ауыр жағдайдағы науқастарға жиі қолданылады?
 - A) Оральді тамақтану
 - B) Тек су беру
 - C) Энергетикалық сусындар беру
 - D) Парентеральді тамақтану
 - E) Жаңа піскен көкөністер беру
- 4. Науқастың тамақтану режимін белгілегенде не ескерілуі керек?
 - A) Науқастың жеке қалауы
 - B) Науқастың физикалық белсенділігі
 - C) Науқастың медициналық тарихы
 - D) Тек дәрігердің ұсынысы
 - E) Науқастың жасы
- 5. Науқас зонд арқылы тамақтанған кезде қандай қауіптер болуы мүмкін?
 - A) Асқазанның жұмысын жақсарту
 - B) Инфекцияның пайда болуы
 - C) Эмоционалды қолдау
 - D) Дене салмағының артуы
 - E) Сұйықтық жетіспеушілігі
- 6. Ауыр жағдайдағы науқасқа тамақтандырудың дұрыс әдісі не?
 - A) Бір реттік тамақтану
 - B) Күнделікті көп мөлшерде тамақтану
 - C) Аз-аздан, бірақ жиі тамақтану
 - D) Тек калориялы тағамдар беру
 - E) Тек сұйық тағамдар беру
- 7. Егер науқас тамақтандыруға қарсы болса, не істеу керек?
 - A) Күшпен тамақтандыру
 - B) Науқаспен сөйлесіп, себептерін анықтау
 - C) Тамақтандыруды тоқтату
 - D) Тек сұйық тамақ беру
 - E) Дәрігерге хабарлау
- 8. Науқасқа тамақтандыруда қандай белгілер асқынулардың белгісі болуы мүмкін?
 - A) Жақсы көңіл-күй
 - B) Асқазанның ауруы
 - C) Тәбеттің артуы
 - D) Салмақтың артуы
 - E) Сұйықтықтың артуы
- 9. Парентеральді тамақтандыру кезінде неге көңіл бөлу керек?
 - A) Науқастың жату жағдайына
 - B) Инфекциядан қорғауға
 - C) Тамақтандырудың жиілігіне
 - D) Науқастың тамақтану әдеттеріне
 - E) Науқастың сұраныстарына
- 10. Науқасқа калориялы тағамдарды енгізу үшін қандай өнімдер пайдалануға болады?
 - A) Тек салаттар

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 55 беті

- B) Молықтырушы сусындар
 - C) Пісірілген көкөністер
 - D) Тек жемістер
 - E) Сүт өнімдері
11. Ауыр жағдайдағы науқастарға арналған тамақтану жоспарының компоненттері қандай?
- A) Тек ет өнімдері
 - B) Дұрыс калория мен қоректік заттардың балансын сақтау
 - C) Тек тәтті тағамдар
 - D) Тек сұйық тағамдар
 - E) Тек кептірілген жемістер
12. Науқастың тамақтану реакцияларын бақылау барысында не маңызды?
- A) Тамақтың дәмі
 - B) Науқастың көңіл-күйі
 - C) Науқастың денсаулық жағдайы
 - D) Науқастың демалысы
 - E) Науқастың күнделікті іс-әрекеті
13. Тамақтандыру процесінде асқынуларды болдырмау үшін не істеу керек?
- A) Тамақты тез беру
 - B) Науқасты бақылау
 - C) Тамақты тым көп беру
 - D) Тек сұйық тамақ беру
 - E) Науқасқа ешқандай нұсқау бермеу
14. Зонд арқылы тамақтандырудың мақсаты не?
- A) Науқастың психологиялық жағдайын жақсарту
 - B) Асқазан-ішек жолдарының функциясын қалпына келтіру
 - C) Дұрыс тамақтану режимін қамтамасыз ету
 - D) Науқастың тамақтану әдеттерін өзгерту
 - E) Күшпен тамақтандыру
15. Ауыр жағдайдағы науқастарға тамақтандыру кезінде науқастың қайтыс болу қаупі неден туындайды?
- A) Дұрыс тамақтандырудан
 - B) Асқынулардан, инфекциялардан
 - C) Науқастың жақсы көңіл-күйінен
 - D) Көп мөлшерде сұйықтық беруден
 - E) Тек көкөністер беру
16. Науқасқа тамақтандыруды бастар алдында не істеу керек?
- A) Тамақты дайындау
 - B) Науқастың келісімін алу
 - C) Науқастың көңіл-күйін тексеру
 - D) Тамақты ішу уақыты
 - E) Науқастың психологиялық жағдайын бағалау
17. Ауыр жағдайдағы науқастың тамақтану жоспары қалай болуы керек?
- A) Кездейсоқ
 - B) Дұрыс құрылымдалған, бейімделген
 - C) Тек дәмді тағамдардан тұратын
 - D) Тек сұйық тағамдардан
 - E) Тек жемістер мен көкөністер
18. Науқастың тамақтану процесі кезінде туындайтын қиындықтарды қалай шешу керек?
- A) Науқасқа дұрыс нұсқау беру
 - B) Күшпен тамақтандыру
 - C) Науқасты ешнәрсе туралы хабардар етпеу

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казakhstanская медицинская академия»
«Мейіргер ісі-1» кафедрасы		044-72/11 ()
Тәжірибелік сабаққа арналған әдістемелік нұсқаулық		32 беттің 56 беті

- D) Тамақты өзгерту
 - E) Тамақтандыруды тоқтату
19. Ауыр жағдайдағы науқастарды тамақтандыруда қолданылатын өнімдердің сапасы қандай болуы керек?
- A) Тек бағасы төмен
 - B) Жоғары сапалы, қоректік заттарға бай
 - C) Тек импортталған
 - D) Тек консерванттармен
 - E) Тек шикізат
20. Науқастың тамақтану барысында қажеттілік туындаған жағдайда кімге хабарласу керек?
- A) Науқасқа
 - B) Дәрігерге
 - C) Науқастың туыстарына
 - D) Мейірбикеге
 - E) Өздігінен шешу

Жауаптары:

1. B	11. B
2. B	12. C
3. D	13. B
4. C	14. C
5. B	15. B
6. C	16. B
7. B	17. B
8. B	18. A
9. B	19. B
10. B	20. B

Ситуациялық есеп:

53 жастағы науқас Салтанат, қант диабетімен ауыратын, инсульт алған. Науқас ауруханаға түскеннен кейін алғашқы күндері тамақтанудан бас тартқан, себебі оның жұту рефлексі әлсіз. Науқасқа парентеральді тамақтандыру тағайындалды, бірақ ол жүйке жүйесінің зақымдануына байланысты эмоционалды тұрғыдан алаңдаушылық танытуда.

Науқастың жағдайы:

Салмақ: 72 кг

Бой: 165 см

Қант деңгейі: 9,5 ммоль/л

Артериялық қысым: 140/90 мм сын.бағ.

Жұту қабілеті: әлсіз

Сұрақтар:

Салтанаттың тамақтану қажеттіліктерін ескере отырып, оған қажетті калория мөлшерін және қоректік заттардың балансын анықтаңыз.

Парентеральді тамақтандыру үшін қолданылатын арнайы сұйықтықтарды таңдаңыз.

Науқасқа алаңдаушылықты азайту үшін қандай әдістерді қолдануға болады?

Науқаспен қалай сөйлесу керек, оның алаңдаушылығын түсініп, қолдау көрсету үшін?